

Slovenski št. 12 čebelar

letnik CXVII – december 2015

ISSN 0350-4697

Svetovni dan
čebel združuje
Slovence in
povezuje svet

Na Apimondii v Koreji

Kaj delati v čebelnjaku pozimi?

Rezultati testiranja prototipa osmukalnika

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00–12.00 in
13.00–17.00

24. 12. 2015: 9.00–12.00
31. 12. 2015: 9.00–12.00

4. in 5. 1. 2016 zaprto

Decembra bo trgovina
ob sobotah ZAPRTA.

MODELI ZA VLIVANJE SVEČ

**NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO
POŠLJEMO
S PAKETNO POŠTO.**

LOGAR TRADE d.o.o., Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04/251 94 10, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

HITRA NARAVNA POMOČ OB ZNAKIH VIROZE

FORMULA
ZA OTROKE

izvleček iz macesna +
beta-glukan + vitamin C =
trojna moč delovanja

1
št. v boju z
okužbami

imuno resist in imuno resist junior
sta se v študiji in vitro* izkazala kot
najučinkovitejša v boju s povzročitelji
okužb.

* Imunomodulatorna aktivnost kombinacije
arabinogalaktana in β -(1 \rightarrow 3, 1 \rightarrow 6)-glukana
in njuna indukcija protimikrobne aktivnosti;
Farmaceutski vestnik (2015), 66: 260–271

 medex

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Leto se s čedalje večjo naglico približuje svojemu koncu. Mogoče zdaj še ni pravi čas, da bi ga ocenjevali. Prebliški v spominu pa mi kažejo,

da je bilo za slovenske čebelarje in čebelarke kar dobro. Toda vedno, kadar razmišljam o letu, ki odhaja, se spomnim lanskega, ki je bilo za čebele in čebelarje, pa tudi na splošno za vse ljudi, slabo. Toda optimizem, še zlasti optimizem čebelarjev, je nepremagljiv.

Že v začetku marca prihodnje leto se bo iztekel štiriletni mandat upravnega odbora ČZS, katerega član sem tudi sam. V tem mandatu je bilo delo upravnega odbora, ki je poleg občnega zbora najvišji organ Čebelarke zveze Slovenije, pestro, vsebinsko bogato in uspešno.

Osebnost sem z delom v upravnem odboru pridobil nove izkušnje in dragocena spoznanja. Spoznal sem veliko novih ljudi, ki me navdajajo z veseljem, kadar sem v njihovi družbi. Spoznal sem tudi, da se čebelarji najbolje počutimo med svojimi čebelami. Ob njih smo suvereni, svobodno ukrepamo in mislimo, da bo tako, kot želimo sami. A ni tako. Čebele živijo v svojem svetu in same ukrepajo tako, kot je zanje prav. Tudi ko sem sedel na sejah upravnega odbora, se mi je kdaj pa kdaj utrnilo, kako smo sami glede svojih čebel prepričani, da dobrih idej ni, če se jih ne spomnimo sami. In ta nemir mi je vseč, saj se počasi umiri kot roj čebel, ko se usede na vejo in se odloča o prihodnosti. Nešteto je dokazov o tem, da je bilo delo upravnega odbora uspešno, vsebinsko bogato in javno odgovorno. Morda je še najpomembnejše to, da čebelarje in čebelarjenje pozna skoraj vsak prebivalec Slovenije, da smo cenjeni v tujini, da smo prvi govorili o domači hrani, da smo naredili velik korak naprej kot društva v javnem interesu, da nam je ljudi uspelo prepričati o pomembnosti čebel, to pa naj bi bilo – vsaj upam – potrjeno z razglasitvijo svetovnega dneva čebel.

Seveda pa uspehi Čebelarke zveze Slovenije niso samo posledica dela upravnega odbora, ampak tudi rezultat dela vseh slovenskih čebe-

Fotografija na naslovnici: Zimsko tihožitje na stojišču nakladnih panjev v Kanadi. Nominirana fotografija z mednarodnega natečaja čebelarke fotografije Čebelarke zveze Slovenije 2014.

Foto: Claudia Pavan, Kanada

UVODNIK

Anton Žnidaršič:	397
OBVESTILA ČZS	399
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Vlado Augustin: Kaj delati v čebelnjaku pozimi?	402
Nataša Lilek, Boštjan Noč in Marjan Dolinšek: Rezultati testiranja prototipa osmukalnika	403
Franc Šivic: Na Apimondii v Koreji (I. del)	405
Dr. Peter Kozmus: 11. konferenca Coloss na ČZS	408
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Mednarodni simpozij o apiterapiji 2015	409
Dr. Maja Smodiš Škerl: Delavka ali matica?	410
Franc Šivic: Novice iz sveta	411
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Pavel Golob: Biti del sistema Slovenski med z geografsko označbo je priložnost	412
Matjaž Gustinčič: Strokovna ekskurzija v Bochum	413
DELO ČEBELARJA	
Mag. Marko Hrastelj: Čebelarjeva opravila v decembru	414
ZDRAVJE ČEBEL	
Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.: Zimsko zatiranje varoj	416
ČEBELJE PAŠE	
Jožica Golob-Klančič: Otroci, čebele in cvetje trajnic	417
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	
Prof. dr. Andrej Šalehar: Čebele naj bi varovale pred strelo	419
PREDSTAVITEV ČEBELARJA	419
DOGODKI IN OBVESTILA	420
OBVESTILA ČZS	424
MALI OGLASI	430
V SPOMIN	432

INDEX

EDITORIAL

Anton Žnidaršič:	397
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	399
Vlado Augustin: What to do in the Apiary During the Winter?	402
Nataša Lilek, Boštjan Noč and Marjan Dolinšek: The Test Results of the Prototype Pollen Trap	403
Franc Šivic: At Apimondia in Korea (Part I)	405
Peter Kozmus, DSc: 11 th Coloss Conference in Slovenia	408
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: International Symposium on Apitherapy 2015	409
Maja Smodiš Škerl, DSc: Worker or Queen?	410
Franc Šivic: World News	411
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Pavel Golob: Being Part of the Slovenian Honey GI is an Opportunity	412
Matjaž Gustinčič: Excursion in Bochum	413
BEEKEEPER'S WORK	
Marko Hrastelj, MSc: Beekeeper's Tasks in December	414
BEES' HEALTH	
Anita Vraničar Novak, DVM: Winter Varroa Control	416
HONEYBEE FORAGE	
Jožica Golob-Klančič: Children, Bees and Flowers of Perennials	417
HISTORY OF BEEKEEPING	
Prof. dr. Andrej Šalehar, DSc: Bees Expected to Protect Against Lightning	419
PRESENTATION OF A BEEKEEPER NEWS AND EVENTS	420
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	424
SMALL ADS	430
IN MEMORIAM	432

larskih društev, odborov in komisij, ki delujejo v okviru zveze, pa tudi regijskih zvez, predanih posameznikov ter ne nazadnje predsednika ČZS, čigar ustvarjalnost komaj dohajamo, in strokovnih sodelavcev zveze, katerih delo je ključno za podobo, ugled in uspehe slovenskega čebelarstva.

Naj se na koncu vrnem k letu, ki odhaja. Pred nami je še praznični december, ko postane mo ljudje bolj blagi. Čebelarji se izkažemo s ko-

zarcem medu. Spomnimo se tistih, ki si ga ne morejo kupiti, spomnimo se tistih, ki jim je težko bodisi zaradi osamljenosti in bolezn bodisi zaradi zapuščenosti.

Vsem čebelarkam in čebelarjem ter njihovim bližnjim želim lepe praznike, v novem letu pa obilo sreče, in zdravja ter veliko radosti in lepih trenutkov v družbi čebel.

Anton Žnidaršič, član UO ČZS

Čebelarska zveza Slovenije želi vsem čebelarkam in čebelarjem veliko božičnega miru in obilo medu v novem letu 2016!

Foto: Darko Miklavčič

Izdelava jaslic iz čebeljega voska

Potrebujemo: čebelji vosek, posodo, model za vlivanje jaslic, elastike, podlago iz kartona, posušen mah, škarje, lepilno pištolo, vir toplote.

Model za vlivanje obdamo z elastikami, da stisnemo razpoko. Čebelji vosek segrejemo, da se utekočini, in ga vlijemo v model. Počakamo, da se vosek strdi. Medtem iz kartona izrežemo kos po-

Foto: Anica Košir Kropivšek

Dobra priprava olajša potek dela, boljši pa je tudi končni rezultat.

ljubne oblike in prilagajajo se obliki iz mahu. Mah z lepilno pištolo prilepimo na podlago. Iz modela vzamemo ulitek jaslic in ga z lepilno pištolo prilepimo na mah.

Spretnješi lahko jaslice ročno oblikujejo iz satnic. Tako satnice kot vosek v kolaču lahko kupimo pri nekaterih čebelarjih ali v trgovinah s čebelarsko opremo, ki so dobro založene tudi z različnimi modeli za vlivanje.

Pa blagoslovljene praznike želim!

Jaslice iz čebeljega voska

Foto: Anica Košir Kropivšek

Anica Košir Kropivšek

Postrvja pašteta z bučnimi semeni in medom

Decembrski dnevi so čas druženja s prijatelji in znanci ob prigrizku in kozarcu vina, čas, ko si izrazimo dobre želje ob skorajšnjem novem letu. Spodnji recept je predlog za preprosto hladno jed. Po njem je bil narejen tudi del hladne začetne jedi, ki je bila sestavni del zmagovitega kompletnega obroka na mednarodnem tekmovanju »Biser mora« marca 2015 na otoku Brač. Zanj so namreč dijaki SGTŠ Radovljica (Urška Borovinšek, Jure Kralj in Rožle Žan Brelih) pod mentorstvom prof. Marije Arh Ivanšek prejeli zlato medaljo. Jed omogoča uporabo prekajenih ali neprekajenih filejev, ki jim lahko dodamo za noževno konico prahu dima. Pašteti dajejo poseben okus aromatični **lipov med** in bučna semena, recept zanjo pa ni zapleten. Sicer pa jo je čez noč mogoče hraniti v hladilniku.

Sestavine za 4 osebe:

- 400 g fileja postrvi
- 200 g masla
- 30 g oljčnega olja
- **30 g lipovega medu**
- 0,02 g (za noževno konico) prahu dima
- sol, poper
- 60 g mletih bučnih semen
- manjši narezani koščki kruha

Priprava:

Fileje na oljčnem olju opečemo, še vročim dodamo začimbe, jih fino pretlačimo ter vmešamo v zmes masla in **medu**. Vse skupaj dobro premešamo, zavijemo v folijo in ohladimo. Ohlajeno pašteto oblikujemo in povaljamo v mleti ali grobo sesekljeni mešanici bučnih semen.

Prispeval Sandi Marolt

Pašteta z bučnimi semeni – na levi strani krožnika – kot tretjina jedi na krožniku.

Foto: Marija Arh Ivanšek

Vrh slovenske politike v akciji za razglasitev svetovnega dne čebel

Po sprejetju pobude Slovenije za razglasitev 20. maja za svetovni dan čebel na najvišji čebelarški ravni, tj. na generalni skupščini Apimondie septembra 2015 v Koreji, je zdaj v ospredju prizadevanje za potrditev te pobude pri OZN. Pri tem je bil v zadnjem času dejaven tudi slovenski politični vrh. **Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Miro Cerar** je na 70. zasedanju Generalne skupščine OZN opozoril na problematiko varovanja okolja ter ob tem poudaril, da je Slovenija izjemno dejavna na tem področju. V zvezi s tem je opozoril tudi na posebno vlogo čebel pri trajnostni proizvodnji hrane ter biotski raznovrstnosti. Kot je dodal, slovenska vlada predlaga razglasitev svetovnega dne čebel, za potrditev pa bo prosila OZN. **Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor** se je v okviru svetovne razstave EXPO v Milanu udeležil uvodne slovesnosti ob 35-letnici svetovnega dne hrane in 70-letnici Svetovne organizacije za prehrano in kmetijstvo (FAO), katere generalni direktor je José Graziano da Silva. Na pogovoru z da Silvo je predsednik Pahor opozoril na prizadevanja Slovenije za promocijo pomena čebel in na pobudo, da bi OZN 20. maj razglasila za svetovni dan čebel. Namen slovenske pobude, kot je poudaril predse-

dnik Pahor, je svetovno javnost vsako leto opozoriti na pomembnost ohranjanja čebel in na odvisnost ljudi od čebel in drugih oprasaevalcev kot pomembnega

SODELUJTE v nagradni igri!

Nagradna igra poteka

od 17. 11. 2015 do 10. 3. 2016.

Vaša naloga je, da poiščete naš kombi, ga fotografirate, nato pa fotografijo pošljete na na e-naslov:

20.maj@czs.si

V nagradnem žrebanju bodo sodelovale vse prejete fotografije. Vsak teden bomo izžrebali in podelili nekaj manjših nagrad, glavne nagrade pa bomo izžrebali in podelili ob koncu projekta na ApiSloveniji, 13. marca 2016 v Celju.

Vse o nagradni igri na **www.czs.si**

dejavnika za izkoreninjenje lakote in podhranjenosti ter zagotavljanje prehranske varnosti in trajnostnega kmetijstva. Generalni direktor da Silva je izrazil svojo podporo slovenski pobudi in sprejel povabilo predsednika republike Pahorja, da obišče Slovenijo. Ta

ko predsedniku vlade g. Cerarju kot predsedniku Republike Slovenije g. Pahorju se zahvaljujemo za njuno uspešno pridobivanje podpore za razglasitev svetovnega dne čebel, saj to pomembno nadgrajuje vsa siceršnja prizadevanja ČZS in MKGP. ČZS

Projekt »Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet!«

Čebelarstvo ima v Sloveniji bogato tradicijo in velik pomen. Kljub veliki gospodarski vrednosti, ki jo imajo vsi čebelji pridelki, pa je gospodarska korist čebel zaradi njihovega oprasaevanja še občutno večja, saj so medonosne čebele najpomembnejše oprasaevalke žužkocvetnih rastlin. S tem svojim početjem zagotavljajo kar tretjino svetovne hrane. Poleg tega je kranjska čebela (*Apis mellifera carnica*) v Sloveniji zaščiten čebelja podvrsta. Zaradi ugodnih morfoloških in etoloških lastnosti je njen življenjski prostor tudi širši. Dandanes je kranjska čebela druga najbolj razširjena čebelja podvrsta na svetu, zato je seveda dobro prepoznavna tudi v svetovnem čebelarstvu. Zaradi tega in drugih dejstev je ČZS leta 2014 predlagala, da bi 20. maj razglasili za svetovni dan čebel. Pobudo je med drugimi podprla Vlada Republike Slovenije, septembra pa tudi največja mednarodna čebelarstva organizacija Apimondia.

V povezavi s promocijo pobude v Sloveniji se je ČZS v sodelovanju s čebelarskimi društvi lotila velikega projekta z naslovom »Svetovni dan čebel združuje

Slovence in povezuje svet«. V okviru projekta bodo predsednik ČZS g. Boštjan Noč, podpredsedniki ter člani upravnega in nadzornega odbora ČZS, pa tudi zaposleni na ČZS, od decembra 2015 do marca 2016 s prepoznavnim vozilom obiskali vsa ČD v Sloveniji in promovirali pobudo za razglasitev 20. maja za svetovni dan čebel. K podpori projekta smo povabili tudi znane osebnosti (župane, poslanece, veleposlanike, evropske poslanece, gospodarstvenike, kulturnike, glasbenike, športnike itd.), ki se nam bodo pridružili na naši poti. Več o projektu lahko preberete na spletni strani: www.czs.si/content/sdc.

Projekt se je začel v četrtek, 19. novembra 2015, ob 9.30 uri, na ploščadi pred Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Ob tej priložnosti smo čebelarji obiskali ministra mag. Dejana Židana in mu izročili posebno listino »STOPILI SMO SKUPAJ«. S tem se je začela tudi nagradna igra »Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet«. Partnerji projekta so: Zavarovalnica Triglav, Hofer, Medex in Integral avto.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Razpored obiskov v čebelarskih društvih v decembru 2015:

Datum	Čas	Kraj	Čebelarsko društvo	Gostje	Kontaktna oseba ČZS
Četrtek, 3. 12. 2015	8.00	Čebelarski dom Slivnica	Slivnica pri Celju	mag. Marko Diaci, župan; g. Janez Palčnik, predsednik KS; g. Anton Šentjerc, predsednik vaše skupnosti, g. Marko Šraml, župnik, ga. Marjeta Košak, ravnateljica OŠ Slivnica	Andreja Kandolf Borovšak, 040/436 514
	9.30	Valvazorjev trg 1	Laško	g. Franc Zdolšek, župan, ga. Janja Urankar Berčon, direktorica STIK-a Laško, g. Marko Pavčnik, Pavus grad Tabor, g. Rok Markuč, deskar na snegu, kvintet Dori, Matjaž Han, poslanec v DZ	
	10.45	TRC Savus (gostišče Oštirka)	Radeče	g. Tomaž Režun, župan	
	11.45	Čebelarski dom Hrastnik	Hrastnik	g. Miran Jerič, župan, športniki iz Hrastnika	
	12.45	Igrišče Gimnazije Trbovlje	Trbovlje	predstavniki Občine Trbovlje	
	14.00	Ribiški dom v Litiji	Litija	g. Rajko Meserko, župan Smartno pri Litiji, g. Franci Rokavec, župan Litija	
	15.10	Delavski dom Zagorje	Zagorje	G. Matjaž Svagan, župan, g. Radovan Hilarij Skubic, ultramaratonec, g. Lojzij Čop, kuhar, g. Martin Ocepek, maratonec, Orleki, glasbena skupina	
	16.00	Delavski dom Zagorje	Zagorje	osrednja prireditelj	
Ponedeljek, 7. 12. 2015	8.00	Slovenska Bistrica	Slovenska Bistrica	župan dr. Ivan Žagar, član UO ČZS Janko Šarman	Jure Justinek, 041/644 217
	9.10	Hoče	Hoče	župan Marko Soršak, član UO ČZS Janko Šarman	
	10.10	Čebelarski dom ČD Slivnica	Slivnica pri Mariboru	župan Marko Soršak, član UO ČZS Janko Šarman	
	11.15	Maribor	Maribor - mesto	predstavniki Občine Maribor, NK Maribor, Natalija Kolšek, član UO ČZS Janko Šarman	
	12.20	Studenci	Studenci -Pekre	predstavniki Občine Maribor, član UO ČZS Janko Šarman	
	13.20	Dom krajevne skupnosti	Jože Hribar Maribor -Tabor	predstavniki Občine Maribor, član UO ČZS Janko Šarman	
14.25	Kulturni dom Kamnica	Kamnica -Brestnica	predstavniki Občine Maribor, član UO ČZS Janko Šarman		

Datum	Čas	Kraj	Čebelarstvo društvo	Gostje	Kontaktna oseba ČZS
Petek, 11. 12. 2015	8.00	Čebelnjak ČD Turnišče	Turnišče	župan ga. Vesna Jerala Zver, lokalni mediji	Zlatica Kovačević, 01/729 61 24
	9.15	Glasbena šola, Kolodvorska 7, Ormož	Ormož	župan Alojz Sok, Radio in TV Ormož, Vili Trofenik	
	10.15	Občina Središče ob Dravi-center mesta	Središče ob Dravi	župan Jurij Borko, lokalni mediji	
	11.30	OŠ Razkrižje	Razkrižje	župan Stanko Ivanušič, novinarji, ravnatelj OŠ	
	12.30	Občina Črensovci	Črensovci	župan Anton Tórnar, lokalni mediji	
	13.30	Čebelarški dom Beltinci	Beltinci	župan Milan Kerman, ravnateljica OŠ Beltinci, WZ Beltinci, pomembni občani, lokalni mediji	
	14.30	Zavod Marianum	Veržej	župan Slavko Petovar, lokalni mediji	
	15.30	OŠ Križevci	Križevci pri Ljutomeru	župan Branko Belec, novinarji, ravnatelj OŠ, pogostitev	
16.30	Glavni trg Ljutomer	Ljutomer	župan mag. Olga Karba, direktorica ZD Ljutomer Suzana Makoter, Miro Steržaj, TIC		
Sreda, 16. 12. 2015	8.30	Občina Koper	Koper	Peter Bolčič, podžupan, Tinkara Kovač, pevka	Nataša Lilek, 040/436 519
	10.15	Čebelarški dom Antona Žnidaršiča	Ilirska Bistrica	Marija Mikačič Turnšek – vnukinja Antona Žnidaršiča	
	12.00	Tržnica v Sežani, pred pošto	Sežana	Saša Likavec Svetelšek, župan Hrpelje Kozina, Boris Lisjak, vinar, dr. Stanislav Renčelj, predstavniki Obrtne zbornice Sežana, občinski predstavniki	
	13.30	Glavni trg, Vipava	Ajdovščina	predstavniki občin Vipava in Ajdovščina ter gospodarstveniki iz tega področja	
	15.00	Čebelarški dom Neblo	Kanal - Brda	Franc Mužič, župan Brda, Andrej Maffi, župan Kanal, Radovan Jelina, sadjar, Stojan Ščurek, vinar, Aleš Kristančič, vinar, Emeran Simčič, oljkar, Vesna Filej, ravnateljica OŠ Dobrovo	
	16.30	Trg Ivana Roba	Šempeter in Šempeter -Bazara	Tomaž Horvat, državni svetnik, Milan Turk, župan	
	17.30	Qlandija	Nova Gorica	Matej Arčon, župan, Gianni Rijavec, pevec, Črtomir Špacapan, direktor RRA Severne Primorske, Radoš Bolčina, igralec, Tomaž Horvat, državni svetnik	
	18.15	Qlandija	Nova Gorica	osrednja prireditve	
Četrtek, 17. 12. 2015	8.00	Avla občine Kamnik, Glavni trg 24, Kamnik	Kamnik	predstavniki Občine Kamnik, član UO ČZS Franc Gosar	Barbara Dimc, 041/370 409
	9.00	pred trgovino Stara Kočna, Komenda	Peter Pavel Glavar Komenda	župan Stanislav Poglajen, član UO ČZS Franc Gosar	
	9.55	Vrtec Mengeš, Solska ulica 12, Mengeš	Mengeš	vklop v Radio 1, župan Franc Jerič, član UO ČZS Franc Gosar	
	10.55	KS Simona Jenka, stara knjižnica, Ljubljanska 58, Domžale	Domžale	član UO ČZS Franc Gosar	
	11.50	Krajevna skupnost Dob, Ulica 7. avgusta 9, Dob	Krtina - Dob	član UO ČZS Franc Gosar	
	12.50	Čebelarški dom Moravče, Zalog 25 a, Moravče	Moravče	član UO ČZS Franc Gosar	
	14.05	TIC Dolsko, Dolsko 55, Dolsko	Dolsko	župan mag. Janez Tekavc, član UO ČZS Janez Tehovnik	
	15.20	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Ljubljana-Dobrunje	Ljubljana Moste - Polje	Bogdan Gabrovec, predsednik olimpijskega komiteja, predstavnik MOL Maruška Markovčič, podpredsednik ČZS Marko Alauf, član UO ČZS Janez Tehovnik	
	16.15	Gostilna Metliški hram, Tacenska cesta 52, Ljubljana	Ljubljana Center	Ansambel Čuki, predstavnik MOL Maruška Markovčič, podpredsednik ČZS Marko Alauf	
	17.10	Center Kulture Španski borci Zaloška 61, Ljubljana	Urbani čebelar	predstavnik MOL Maruška Markovčič, podpredsednik ČZS Marko Alauf	
18.15	Gostišče Trojane	Lukovica	Boštjan Gorenc – Pižama, župan Matej Kotnik, podpredsednik ČZS Marko Alauf		
Ponedeljek, 21. 12. 2015	8.00	Občinska zgradba ali Gostilna pri Jožku	Gornji Grad	župan Stanko Ogradi, predstavniki OŠ in čebelarški krožek, Savinjske novice, člani UO, lokalni mediji	Zlatica Kovačević, 01/729 61 24
	9.20	Rinka-center	Solčava	župan Katarina Prelesnik, lokalni mediji	
	10.15	Čebelarški center ali Občina Luče	Luče	župan Ciril Rosc, Savinjske novice	
	11.15	Občina Ljubno, Cesta v Rastke 12, šola	Ljubno	župan Franjo Naraločnik, ravnatelj OŠ, člani UO	
	12.15	Medgeneracijska borza	Rečica ob Savinji	župan Vincenc Jeraj, lokalni mediji	
	13.15	Pred Občino Nazarje, Savinjska cesta 4	Kokarje	župan Matej Pečovnik, Savinjske novice	
	14.15	Občina Mozirje	Mozirje	župan Ivan Suhoveršnik, priznani podjetniki, akademski slikar Alojz Zavolovšek, slikar Jože Kramberger	
	15.15	Mercator center- Smartno ob Paki	Šmartno ob Paki	župan Janko Kopušar, lokalni mediji	
	16.15	Občina Braslovče	Braslovče	župan Branimir Strojanssek, lokalni mediji	
17.15	Čebelarški dom Polzela	Polzela	župan Jože Kužnik, lokalni mediji		

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Kaj delati v čebelnjaku pozimi?

Večina čebelarjev se v tem letnem času sprašuje, kako bodo čebelje družine prezimile in ali bodo spomladi pripravljene za dober začetek nove čebelarke sezone. Da bi se to uresničilo, mora čebelar poleg temeljnih priprav za zimo, opisanih v lanski 12. številki Slovenskega čebelarja, nenehno spremljati in nadzorovati, kaj se dogaja v čebelnjaku, ter po potrebi tudi posredovati. Pozimi morajo biti vsi posegi omejeni oziroma izvedeni po sili razmer.

Če imajo čebele dovolj hrane, lahko prenesejo še tako ostro zimo, škodijo pa jim nekateri pojavi, ki jih najlažje odkrijemo z opazovanjem žrel in čebeljih panjev, v najslabšem primeru pa s kratkotrajnim odpiranjem panjev (kadar je temperatura višja od 10 °C).

Eden izmed takšnih pojavov je voda na žrelih, kajti to je znak, da je panj preveč zapažen. Pozimi je vlaga v panjih normalen pojav in do neke mere celo koristna. Čebele imajo tako na voljo vodo za pripravo hrane za zalego, saj je pozimi in zgodaj spomladi ne morejo nabirati v naravi. Če panj ni dovolj zračen, se iz čebelje gručice dviga vlaga, ki ob dotiku s hladnim stropom kondenzira. Kapljice kondenzirane vode padajo po čebelji gruči in povzročajo nemir pri čebelah. To poveča porabo hrane, zaradi česar se v panju pojavi še več vlage, zato začne satje z medom in cvetnim prahom plesniti, plesniva obnožina pa je za čebele strupena.

Vlaga v panjih se pojavlja zaradi različnih razlogov. Panji ne smejo biti postavljeni na vlažnih, močvirnatih tleh, prav tako se moramo izogibati preveč zasenčenim stojiščem. Panji morajo biti postavljeni v zavetrju, saj močnejši vetrovi hitro spreminjajo mikroklimo v njih. Zato je z njih priporočljivo sneti vrata in zadnjo stran panjev čez zimo zapažiti s 3–4 cm debelo penasto gumo. Znano je, da je penasta guma odlični izolator, ki ne prepušča toplote, prepušča pa vlagu, tako da se ta med mrzlo zimo suši na zunanji strani. Tudi žrela panjev morajo biti povsem odprta, da v notranjost panja vdira svež zrak. Pri tem ne smemo pozabiti nastaviti kovinskih zapiral za zaščito panjev pred rovkami in mišmi.

Če je žrelo zasuto z mrtvimi čebelami, jih s palčko odstranimo in s trkanjem po panju preverimo stanje družine. Če čebele tiho enakomerno zašumijo in ta šum takoj preneha, je to znak, da je vse v naj-

lepšem redu. Če iz panja slišimo posamezne otožne glasove, je to znak, da je družina brez matice ali da jo pesti kakšna druga težava. Takšno družino je treba ob otoplitvi na hitro odpreti in preveriti njeno stanje. Če družini primanjkuje hrane, ji moramo to dodati takoj, kajti stradanje čebelje družine je preveč pogosto vzrok zimskih izgub čebeljih družin.

Vzrok stradanja je malomarnost čebelarja, saj je ta čebelam pozno poleti dodal premajhne količine hrane ali jih po točenju medu sploh ni nadomestil. Pomanjkanje hrane čez zimo je lahko tudi posledica ropanja čebel ali tihega ropja, ki ga čebelar ni pravočasno opazil, da bi ustrezno ukrepal. Lačni in oslabei družini odvzamemo prazne sate ter ji dodamo rezervne medene sate s cvetnim prahom. Sate s hrano najprej segrejemo na sobno temperaturo ter jih z vilicami odpremo ali vsaj napraskamo. Če je hrana daleč od gnezda, je treba nastrgani medeni sat dodati neposredno ob gnezdo. Kontrolo količine hrane lahko pri nakladnem panju preverimo tudi z rahlim dvigovanjem zadnje strani panja.

Če ugotovimo, da je čebelja družina zdrava, nima pa matice, jo obvezno združimo z rezervno družino. To moramo napraviti hitro, pri tem pa smo lahko brez skrbi, da bi se med čebelami obeh družin vnel spopad, saj pozimi ni nevarnosti takšnih sovražnih dejavnosti. Če se čebelja družina po trkanju ne odziva, je najverjetneje umrla. Iz takšnega panja odstranimo mrtve čebele, ga zapremo in ob prvi priložnosti odstranimo iz čebelnjaka, še posebej če smo posumili, da je vzrok odmrtja kaka bolezen. Pozneje, ko bo vreme toplejše, ga bomo očistili, obžgali s pliniskim gorilnikom, in če je potrebno, tudi prebarvali.

Če so žrela zaprta s snegom, jih ne očistimo, saj je sneg dober izolator in dodatna zaščita pred mra-

Izdelava naprav za čebelarstvo

FRANC SIRK, s. p.

SUBLIMATOR

041/516 578 www.sublimator.si

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

zom in vetrom. Panji pod njim prezimujejo pri isti temperaturi, to pa prispeva k dobremu počutju čebeljih družin. Čebelja gruča je bolj konstantna, presnavljanje je enakomernejše in poraba hrane manjša. Če so žrela zaledenela ali zaprta s poledenelim snegom, jih previdno očistimo. Ob morebitni odjugi in napovedanih toplih dni okoli čebelnjaka čim prej odstranimo sneg. Na tla nasujemo slamo, žaganje ali kak drug drobir. Če ob izletnih dneh pozimi zasnežena tla niso posuta z drobirjem, čebele na tleh otrpnejo in se nikoli več ne vrnejo v panj.

Če na podnici ali dnu panja najdemo čebeljo družino, ki je otrpnila od mraza, jo lahko rešimo tako, da jo preselimo v toplejši prostor. Tam čebele na podnici popršimo s toplo vodo, tako da še žive čebele oživijo. Če oživi večina čebel, takšen panj za stalno namestimo v topel in dobro zračen prostor, hkrati pa družini dodamo dovolj hrane za teden ali dva. Hrano ji dodajamo vse do pomladi, ko takšno družino postavimo na primerno mesto v čebelnjaku.

Rezultati testiranja prototipa osmukalnika

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si, **Boštjan Noč**, bostjan.noc@czs.si, in **Marjan Dolinšek**, dolinsek.marjan@gmail.com

V preteklosti smo že pisali, da si v ČZS prizadevamo za izboljšanje pridelave cvetnega prahu osmukanca, zaradi česar smo v minulih letih testirali osmukalnike, ki so na voljo na našem tržišču. Testirali smo le zunanje osmukalnike cvetnega prahu, saj so ti za večino slovenskih čebelarjev zaradi panjskega sistema najbolj uporabni. Po treh letih testiranja pa ugotovitve, žal, niso bile spodbudne.

Ugotovili smo, da večine osmukalnikov, ki so na voljo na našem tržišču, ne moremo namestiti brez poprejšnje domače predelave, poleg tega pa smo naleteli tudi na težave, ki so bile posledica kakovosti materialov, iz katerih so osmukalniki narejeni. Najpogostejše težave so bile, da osmukalnikov ni bilo mogoče preprosto namestiti na žrelo panja. Pri nekaterih smo morali za pritrditev uporabiti celo žeblice in mašiti odprtine, skozi katere so čebele uhajale v panj, ker osmukalniki na določenih mestih niso dovolj tesnili. Spet druge smo morali doma predelovati, da smo jih lažje pritrdili na žrelo panja. Težave so se pojavile tudi pri patentu odpiranja in zapiranja osmukalne ploščice, saj jo je velikokrat odprl/zaprl že sunek vetra. Težave so povzročale tudi različne osmukalne ploščice, pri katerih so bile odprtine za prehod prevelike, tako da so čebele skupaj z večino prinesenega cvetnega prahu brez težav uhajale v notranjost panja.

Pozimi čebele potrebujejo zgolj mir, kajti vsako vznemirjenje slabi stabilnost družine in njeno zdravstveno stanje. Zaradi nemira čebele porabijo veliko več hrane, ker pa pozimi ne morejo redno izletavati, kaj hitro zbolijo za grižo. Prav tako zaradi nemira se čebele bodisi posamič bodisi v skupini ločijo od gnezda, zaradi česar otprnejo od mraza, padejo na podnico in tam žalostno končajo.

Zaradi tega moramo preprečiti kakršno koli hojo okoli panjev, še posebej živali in živine. Prava nadloga za čebele so pozimi različne vrste ptic, ki niso odletele v južne kraje. Mnenja o tem, kako jih odgnati, so deljena. Nekateri menijo, da je treba v bližini obesiti hrano, ki bo ptice odvrnila od čebelnjaka, drugi pa trdijo, da jih prav to privablja k čebelnjaku.

Skratka, zima z nizkimi temperaturami in obilico snega je zelo kritično obdobje v življenju večine kopenskih živali v naših krajih. Ker čebele pri temu niso izjema, je naloga čebelarjev, da jim v tem obdobju omogočimo čim boljše življenjske razmere. ■

Velike pomanjkljivosti smo zaznali tudi pri predalčkih osmukalnikov. Ti so bili izdelani bodisi iz lesa bodisi iz plastike, velikokrat z različnimi robovi in zarezami, v katere se je zaril cvetni prah, nato pa v njih začel plesniti. Poleg tega jih je bilo zelo težko čistiti. Še posebej problematični pa so bili leseni predalčki, saj se je na lesu razvila črna plesen. Takšnih predalčkov kljub večkratnem pranju in odstranjevanju plesni z brusnim papirjem nismo nikoli več mogli popolnoma očistiti, premazovanje predalčkov z barvami za zaščito lesa pa ni priporočljivo. K povečane-

Prototip boljšega osmukalnika med testiranjem na raziskovalnem čebelnjaku

* Svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

mu plesnenju pripomore tudi kondenz, ki se zaradi ventiliranja čebel čez noč nabere na strešici osmukalnika, tako da naslednji dan kaplje padajo v sveže nabran cvetni prah. Zaradi tega se v njem poveča vsebnost vode, s tem pa tudi dovzetnost za razvoj plesni. Predalčke osmukalnikov je bilo v nekaterih primerih težko namestiti, saj so se aluminijska vodila ob večkratni uporabi nekoliko ukrivila, zato niso omogočala dobre prožnosti.

Poleg testiranja materiala osmukalnika smo spremljali tudi donose cvetnega prahu. Ti so se od osmukalnika do osmukalnika zelo razlikovali.

Predalček prototipa je izdelan iz nerjaveče mreže.

Vedno smo testirali po tri enake osmukalnike, nameščene na žrela panjev, v katerih so bile čebelje družine, pri katerih smo pred tem ocenili živalnost. Tako je bil osmukalnik istega tipa nameščen na panje čebeljih družin, ki so bile ocenjene kot dobra, povprečna in kot slaba. V eni skupini so bile torej tri čebelje družine z istim osmukalnikom. S tem smo želeli izključiti možnost vpliva čebelje družine na donos. Po enem tednu smukanja smo skupine osmukalnikov med seboj zamenjali.

Tri leta zapored je največji donos dosegel isti osmukalnik, žal, pa je bil izdelan iz zelo neakovostnega materiala. Težko ga bilo že namestiti na panj, osmukalna ploščica se je zelo težko odpirala in zapirala, pod vplivom sonca se je material zelo zvijal

itd. Sklep našega testiranja je bil, da na tržišču ni osmukalnika, ki bi ga čebelar lahko uporabil brez poprejšnje domače predelave in bi bil izdelan iz materiala, ki ne plesni, čebelarju pa ob optimalnih zunanjih razmerah omogoča razmeroma dober donos cvetnega prahu.

Na podlagi teh izkušenj smo sklenili ustanoviti projektno skupino za izdelavo prototipa boljšega osmukalnika. V skupino smo povabili čebelarje z večletnimi izkušnjami na področju smukanja cvetnega prahu ter strokovnjake, ki se ukvarjajo s projektiranjem in inovacijami na področju čebelarstva. Člani projektne skupine so Jožef Smrkolj, Marjan Dolinšek, Zdenko Savšek, Leopold Sešlar, Ivan Sopotnik, Jože Pikelj in Ivan Mizori. Na prvem sestanku so se seznanili z ugotovitvami testiranja in izkušnjami ČZS.

Nato so člani skupine tudi na podlagi svojih izkušenj začeli iskati rešitve za izdelavo boljšega osmukalnika. Izhodišča so bila jasna: izdelan mora biti iz materiala, ki ni podvržen plesnenju, predalček osmukalnika mora biti dovolj zračen, uporabljena mora biti ustrezna, ne preširoka osmukalna ploščica, zmanjšati je treba nabiranje kondenza na notranji strani strešice osmukalnika, donos pa mora biti primerljiv z najboljšim osmukalnikom cvetnega prahu, ki ga je mogoče kupiti na našem tržišču. Dogovorili smo se za projektiranje dveh osmukalnikov: eden naj bi bil projektiran po klasičnem zunanem osmukalniku, pri katerem je osmukalna ploščica postavljena vertikalno, drugi pa naj bi bil projektiran po načelu notranjega osmukalnika, pri katerem je osmukalna ploščica skrita v notranjosti in postavljena horizontalno.

Popolnoma prenovljen je predalček osmukalnika; ta je zdaj v celoti oblikovan iz nerjaveče mreže, na sprednjem delu pa je zaščiten proti neposredni izpostavljenosti soncu in dežju. Takšna oblika predalčka omogoča zračenje, s tem pa zmanjšuje možnosti za razvoj plesni. Tudi njegova namestitvev je razmeroma preprosta, saj zaradi stranskih vzmeti deluje kot magnet. Izhodi za čebele so v obeh primerih na zgornji strani osmukalnika, uporabljena je trapezoidna osmukalna ploščica.

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

NOVO!

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Sprejemam
prednaročila za
osmukalnike.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.

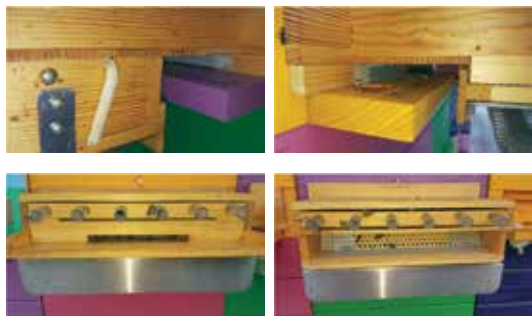
**Oddajamo apartma
„Čebelarjeva hiška“**

041/726-175

Terme Olimia

Za čebelarje 5% popusti

www.turizem.tevzeve-dobrote.si

Izboljššan prototip z odvajanjem zraka iz notranjosti panja, da se na strešici osmukalnika ne nabira kondenz.

Tako izdelana prototipa smo letos testirali na enek način, kot je opisan zgoraj. Za kontrolo smo uporabili osmukalnik, ki se je v prejšnjih letih izkazal kot najboljši v donosu cvetnega prahu. V obdobju od 7. maja do 7. junija smo preverili količino donosa in spremljali obstojnost materiala. V prototipih je bilo v tem obdobju zbranih povprečno po 2561,7 g in 2626,3 g cvetnega prahu, v kontrolnem osmukalniku pa 2417,7 g. Iz tega smo sklepali, da je donos obeh prototipov primerljiv s kontrolnim osmukalnikom.

Osmukalnik je bilo preprosto namestiti na žrela panjev. Še vedno pa je bil problematičen material osmukalnika. Za izdelavo je bil uporabljen smrekov les in veliki težavi sta bili plesnenje osmukalnika in nabiranje kondenza na notranji strani njegove strešice. Tako kot pri testiranju lesenih osmukalnikov z našega tržišča se je tudi na novih prototipih začela pojavljati črna plesen, ki je z lesa ni bilo več mogoče odstraniti, poleg tega pa je osmukalnik imel tudi nekoliko premajhne odprtine za izhod trotoev, zato so ti ostajali v njem. Poleg tega je bila pri osmukalniku s horizontalno osmukalno ploščico nekoliko premajhna naletna deska, tako da so se čebele motile in vstopale v panj skozi tulce, namenjene izhodu.

Notranjost osmukalnika po dveh mesecih uporabe. V njem ni opaziti sledi črne plesni.

Predalčki osmukalnika so se izkazali kot zelo dobri. Čebelarji se moramo zavedati, da je treba cvetni prah pobirati vsaj enkrat na dan (če je le mogoče, je priporočeno pobiranje dvakrat na dan), vsak dan pa je treba predalček temeljito očistiti pod tekočo pitno vodo ter ga posušiti. Ker nismo bili zadovoljni z obstojnostjo materiala osmukalnika, je projektna skupina zasnovala izboljšavo, ki je omogočila drugačen prehod zraka iz notranjosti panja še po drugi poti in ne v celoti skozi osmukalnik. Izboljšava prototipa je nekoliko dvignjen osmukalnik, tako da zrak iz notranjosti prehaja ven že na žrelu panja, poleg tega pa so na sprednji strani osmukalnika narejene odprtine na mestu, ki je namenjeno izhodu čebel. Tako predelana prototipa sta bila na čebelje panje nameščena avgusta in septembra. Plesnenja, ki se je pojavljalo pri prvih prototipih, po rekonstrukciji obeh osmukalnikov nismo več opazili.

Zelo pomembno je, da lahko izsledke testiranja in preizkušeni osmukalnik ponudimo tudi slovenskim čebelarjem. Prototipa osmukalnika bosta predstavljena na vsakoletnem čebelarskem strokovnem srečanju in razstavi v Celju (ApiSlovenija). ■

Na Apimondii v Koreji (I. del)

Franc Šivic, francs@silvaapis.si

Azija – celina skrajnosti

Letos sem dvakrat potoval v Azijo. Najprej januarja v Bangladeš in nato septembra v Korejo, kjer sem se skupaj z vodstvom ČZS udeležil svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2015. Obe državi sta glede gospodarske razvitosti, urejenosti in življenjskega standarda ljudi primer dveh skrajnosti:

nepopisne revščine in zaostalosti v eni ter bogastva in intelektualnega potenciala v drugi. Pa vendar gre za državi na isti celini – v Aziji.

Korejsko čebelarstvo

Koreja je bila v vojni leta 1950 tako rekoč do tal porušena, letos pa sem tam občudoval moderna me-

Foto: Franc Šivic

Uvodna slovesnost se je začela s kulturnim programom, v katerem so nastopile korejske pevke in plesalke v živopisnih oblačilih.

sta s čistimi ulicami, bogato založenimi trgovinami, številnimi industrijskimi objekti, skrbno obdelanimi polji in z lepimi podeželskimi hišami. Na površini države, ki obsega 100.000 km², živi 50 milijonov ljudi, torej povprečno 500 ljudi na km² oz. petkrat več kot v Sloveniji. Večina prebivalstva živi v mestih. Čebelarstvo je dobro razvito. V Koreji je 20.000 čebelarjev, ki čebelarijo z dvema milijonoma čebeljih družin, povprečno torej en čebelar na 2500 prebivalcev. Ni čudno, da se imamo Slovenci za čebelarski narod, saj imamo na 1000 prebivalcev kar pet čebelarjev in smo na tem področju vodilni v Evropi.

Čebelje paše v Koreji

Zanimivo je, da je kar 64 % te države, predvsem v hribovitem svetu, poraščene z gozdovi. V primerjavi s Slovenijo jih tam raste 5 % več. V njih po večini rastejo hrasti, javorji, breze, smreke in bori, v parkih in drevoredih pa sem videl tudi veliko dreves ginka (*Ginkgo biloba*). Korejski botaniki so evidentirali kar 500 domorodnih rastlin, ki so pomembne za čebe-

Foto: Franc Šivic

Takole sva se s soprogo fotografirala v bližini vhoda v kongresni center v korejskem mestu Daejeon. Na velikem plakatu v ozadju je napis v angleščini in korejščini, ki opozarja mimoidoče, da v prostorih centra poteka 44. svetovni čebelarski kongres Apimondia 2015.

Foto: internet

Cvetovi kakija (*Diospyros kaki*)

larstvo, vendar je kar 70 % vsega pridelanega medu robinijevega oz. medu neprave akacije (*Robinia pseudacacia*), ki so jo uvozili pred 100 leti, da bi z njo preprečili plazenje tal, pa tudi zaradi lesa za kurjavo. Zaradi strahu pred njenim nadaljnjim širjenjem bi jo naravovarstveniki zdaj najraje uničili, to pa pri korejskih čebelarjih povzroča veliko jeze. Zanimivo, da robinija v Koreji cveti prve dni maja, torej sočasno kot pri nas na Goriškem, torej je podnebje v nekaterih delih ene in druge druge države podobno. Čebelarji si zadnja leta veliko obetajo od novih obširnih plantaž korejske pavlovnije (*Pawlonia coreana*); načrtujejo jih zaradi njene hitre rasti in velikega povpraševanja po lesu. Dong Džin Seo, raziskovalec z gozdarskega inštitutua v mestu Suwon, je na kongresu poročal o medovitosti dveh vrst lip, ki jih želijo razmnoževati v drevesnicah in saditi zaradi lesa in pridelovanja lipovega medu. To sta amurska (*Tilia amurensis*) in mandžurska lipa (*Tilia mandshurica*). Prve je že veliko v hribovitih krajih države, njen med pa slovi kot eden najboljših. Zanimivo je, da je edina avtohtona vrsta lip v tej državi korejska lipa (*Tilia insularis*) na otoku Ulleung. Kot zanimivost naj omenim še med kakija (*Diospyros kaki*), ki ga pridobivajo v južnem delu polotoka, kjer so velike plantaže tega priljubljenega sadeža. V skoraj vseh restavracijah pa kot posebnost korejske kuhinje ponujajo pražen krompir in ocvrte piščance, pokapane z medom.

Odprtje kongresa Apimondie

Leta 2011 sem bil na svetovnem čebelarskem kongresu v Buenos Airesu (Argentina) eden izmed tistih članov Apimondie, ki smo med dvema konkurentoma – Kitajsko in Korejo – za organizatorico tega prestižnega dogodka v Aziji izvolili drugo. In prav smo volili. Korejci so se izkazali kot odlični organizatorji. To smo videli že prvi dan na otvoritveni slovesnosti, na kateri so nam pevci in plesalci v živopisanih narodnih nošah predstavili bogastvo svoje kulturne dediščine. Prihodnje štiri dni so se v šestih dvoranah vrstili predavanja, delavnice in okrogle mize o najra-

Foto: internet

Cvetovi korejske lipe (*Tilia insularis*)

zličnejših temah s področja čebelarstva. Mene so najbolj zanimala predavanja o apiterapiji, zato sem se udeležil vseh. Predavali so najboljši znanstveniki in apiterapevti z vsega sveta, novosti, o katerih so govorili, pa so – vsaj zame – neprecenljive vrednosti.

Svetovna čebelarska razstava

Seveda moram nekaj besed nameniti tudi veliki svetovni razstavi, na kateri je sodelovalo 170 razstavljalcev, med njimi tudi Čebelarska zveza Slovenije. Naloga naše sedemčlanske delegacije je bila promocija razglasitve 20. maja, rojstnega dne Antona Janše, za svetovni dan čebel. Pogovori z nacionalnimi združenji drugih držav so bili uspešni, tako da je vodstvo Apimondie na svoji generalni skupščini sprejelo naš predlog in na naše veliko veselje soglasno potrdilo omenjeni datum. Sicer pa je bilo med razstavljalci največ čebelarskih združenj in izvoznikov medu iz azijskih in južnoameriških držav.

Turčija vabi na Apimondio 2017

V klub največjih pridelovalcev in izvoznikov medu na svetu, na čelu katerega je Kitajska, tej drža-

Foto: Franc Šivic

Po uradnem odprtju kongresa je sledilo še odprte svetovne čebelarske razstave, na kateri je sodelovalo 170 razstavljalcev, po večini iz Azije in Latinske Amerike. V ospredju je velik razstavni paviljon Zveze čebelarjev Turčije, organizatorjev prihodnjega kongresa Apimondie v Istanbulu.

Foto: Franc Šivic

Slovenijo je na kongresu zastopalo vodstvo Čebelarske zveze Slovenije, ki je promoviralo svojo idejo, da bi 20. maj, rojstni dan našega rojaka Antona Janše, razglasili za svetovni dan čebel.

vi pa sledijo še Ukrajina, Argentina in Mehika, se je v zadnjih letih prebila Turčija. Ko sem se pogovarjal z enim izmed turških izvoznikov medu, mi je v značilnem orientalskem slogu povedal tole: »Alah je dal Arabcem nafto, nam Turkom pa med. V borovih gozdovih obalnega pasu jugozahodne Turčije, kjer rasteta turški (Pinus brutia) in alepski bor (Pinus halepensis), se vsako leto pojavijo velikanške količine mane, ki jo povzroča ušica z latinskim imenom Marchalina hellenica. Na to manovo pašo pripelje svoje čebele na tisoče čebelarjev. V tistih krajih se cele vasi poklicno ukvarjajo s čebelarstvom. Med je odlične kakovosti in kar 95 % ga izvozimo, največ v Nemčijo, kjer že po tradiciji cenijo manove medove. Prihodnje leto bomo v začetku novembra v mestu Mugla pripravili mednarodni kongres o tem edinstvenem daru, ki nam ga je naklonil Alah, in že zdaj vas vabimo, da se ga udeležite tudi vi.« Na to prijazno vabilo sem odgovoril, da v Muglo verjetno ne bom mogel priti, prav gotovo pa se bom udeležil svetovnega čebelarskega kongresa Apimondie, ki bo leta 2017 v Istanbulu. ■

Foto: Franc Šivic

Na vsakem svetovnem čebelarskem kongresu fotografe privlačijo medene kraljice v zanimivih oblačilih. Na sliki so od leve proti desni predstavnice ZDA, Kazahstana in Kirgizije.

Peter Kozmus*, peter.kozmus@czs.si

11. konferenca Coloss na ČZS

Na Čebelarski zvezi Slovenije je od srede, 21. oktobra, do petka, 23. oktobra 2015, potekala 11. konferenca Coloss. Tokratna konferenca je bila prvič organizirana samostojno, brez vzporednega (večjega) dogodka. Dogodek je bil organiziran v Sloveniji na podlagi povabila ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejana Židana predsedniku Colossa dr. Petru Neumannu v Mariboru leta 2014.

Konference se je udeležilo rekordnih 105 udeležencev iz 27 držav, med njimi pa je bil prvič tudi predstavnik mednarodne čebelarske zveze Apimondia, ki jo je zastopal njen glavni tajnik g. Riccardo Jannoni - Sebastianini iz Rima. Z njim smo se večkrat pogovarjali o različnih temah. Enega izmed teh sestankov, na katerem smo govorili o nadaljnjih postopkih za razglasitev svetovnega dne čebel pri OZN, se je udeležil tudi minister mag. Dejan Židan.

V okviru konference so od srede do petka potekali delavnice, delovni sestanki osmih podskupin združenja (Monitoring, B-RAP, BEEBOOK, CSI Pollen, Small Hive Beetle, Bee Breeding, Varroa control, APITOX) in skupna srečanja, na katerih so udeleženci predstavljali že opravljene in načrtovane dejavnosti združenja. V petek, 23. oktobra, so bili na konferenco povabljeni tudi čebelarji, za katere smo organizirali predavanja treh priznanih in uveljavljenih raziskovalcev (dr. Petra Neumanna, dr. Jamieja Ellisa in Vincenta Dietemanna).

V okviru konference smo udeležence podrobno seznanili z dejavnostmi za razglasitev 20. maja za svetovni dan čebel. V konferenčno mapo vseh udeležencev smo zato vložili tudi letak z informacijami o pobudi ter izjavo iz Deajeona, ki smo jo medijem poslali že med 44. kongresom Apimondie v Koreji, na zadnji strani konferenčne mape in tiskanega programa konference pa smo dodali še logotip pobude in osnovne informacije o njej, vključno z obvestilom, kje jih lahko pridobijo še več.

Za udeležence konference smo v sredo, 21. oktobra zvečer, pripravili večerjo, v okviru katere smo jim predstavili tradicionalno slovensko čebelarstvo ter povezavo te dejavnosti z apiturizmom, ki se pri nas pospešeno razvija zlasti v zadnjem obdobju. Udeleženci so predstavitev spremljali z zanimanjem. Po večerji smo jim pripravili tudi nekaj glasbe, za katero pa – verjetno zaradi utrujenosti udeležencev –

* Dr., strokovni vodja PRO

Foto: Anna Garda

Skupinska fotografija udeležencev Colossa

ni bilo veliko zanimanja. Večerje se je udeležilo tudi vodstvo ČZS skupaj z nekaterimi zaposlenimi.

Organizatorji smo že med konferenco prejeli številne pohvale za organizacijo, te pa po elektronski pošti prejemo še zdaj. Poleg tega so obiskovalci, med katerim jih je bilo veliko prvič v Sloveniji, hvallili lepote naše države, vključno s stavbo ČZS in njeno okolico.

Z organizacijo 11. konference Coloss smo v svetu še povečali ugled in prepoznavnost slovenskega čebelarstva ter pridobili nove privrčence za razglasitev 20. maja za svetovni dan čebel. Zaradi tega konference ocenjujemo kot zelo uspešno. Ob tem se zavedamo, da organizacija konference ne bi bila mogoča brez finančne in organizacijske podpore MKGP, zato se še posebej zahvaljujemo ministrstvu in ministru mag. Dejanu Židanu. ■

Mednarodni simpozij o apiterapiji 2015

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

ČZS, JSSČ je v sodelovanju s ČZD Maribor in tokrat tudi v sodelovanju z Mednarodno zvezo za apiterapijo (International Federation of Apitherapy) v spomin na dr. Filipa Terča, začetnika moderne apiterapije, 23. in 24. oktobra 2015 pripravila mednarodni simpozij o apiterapiji.

Prvi dan simpozija na Brdu pri Lukovici sta raziskovalca dr. Bratko Filipič in dr. Klemen Rihar iz Slovenije predstavila svoje znanstvene ugotovitve o uporabi matičnega mlečka in propolisa proti različnim bakterijam, dr. Maria Campos iz Španije pa je govorila o svojih izkušnjah z uporabo čebeljih pridelkov pri različnih kliničnih raziskavah.

Popoldne tega dne smo veliko govorili o cvetnem prahu, pa tudi o dobrih izkušnjah slovenskih čebelarjev in ustanov z izvajanjem apiterapije pri ljudeh z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Predstavljene so bile izkušnje iz CUDV Draga in VDC Črnomelj. Osrednje predavanje o prehranski vrednosti cvetnega prahu je pripadlo dr. Marii Campos, predsednici komisije za cvetni prah, ki deluje v okviru Mednarodne komisije za med (International Honey Commission). O cvetnem prahu sta govorila tudi Nataša Lilek in Blaž Podrižnik iz Slovenije ter Pushpendra Singh Bhandari iz Indije. Sandra Rebek Gašperšič je udeležencem predstavila medeno masažo, dr. Stane Klemenčič je govoril o medu in encimih, Blaž Lovrič pa je predstavil apiterapijo v šolskem čebelnjaku.

V soboto, 24. oktobra, so se simpozija v Mariboru udeležili domačin dr. Gregor Pivec, ki je predstavil življenje in delo dr. Filipa Terča, in pet tujih strokovnjakov. János Körmendy-Rácz, predsednik Apiterapevtske zveze Madžarske, je predstavil uporabo čebeljega strupa in izvajanje aromaterapije po Evropi, Etienne Bruneau, predsednik komisije za tehnologijo pri Apimondii, pa je govoril o zasnovi dobre čebelarške prakse za pridelavo čebeljih pridelkov. Dr. Badiia Lyoussi je govorila o uporabi čebeljih pridelkov kot zdravil za različne bolezni. Alina Varadi, nutricionist-

* Mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Foto: Andreja Kandolf Borovšak

ka, pa je predstavila svoje znanje o zdravi prehrani, apilarnilu, zdravljenju kurjih oces s čebeljim strupom in uporabi medu pri očesnih boleznih. Po njenih izkušnjah redno vkapljanje kapljice medu v oko izboljša vid. Svoje delo sta predstavila tudi zdravnik Josip Lončar iz Hrvaške in Verica Milojković iz Srbije.

Ker smo simpozij pripravili v spomin na dr. Filipa Terča, smo na njegov grob položili tudi cvetje in prižgali sveče. Ob tem smo se s tujimi strokovnjaki pogovarjali o medsebojnem sodelovanju in pripravi skupne knjige o apiterapiji, pa tudi o organizaciji podobnih simpozijev. Ob koncu smo pripravili še okroglo mizo, na kateri so naši gostje predstavili svoj način izvajanja apiterapije in šolanje apiterapevtov v njihovih državah. Na koncu so predstavniki ČZD Maribor in predsednik ČZS g. Boštjan Noč slušateljem podelili še potrdila o udeležbi na usposabljanju s področja apiterapije.

Simpozij je bil uspešen, saj se je po mojem mnenju vsak udeleženec dokopal do kakega novega spoznanja. Na spletni strani ČZS si lahko ogledate zbornik povzetkov, preveden v slovenski jezik, ter predstavitev avtorjev: <http://www.czs.si/content/E9>. ■

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.,
 ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Delavka ali matica?

Maja Smodiš Škerl*, smodismaja@gmail.com

V čebelji družini se iz oplojenega jajčeca pod določenimi pogoji lahko razvije bodisi delavka bodisi matica. Čebele krmilke hranijo mlade ličinke najprej samo z matičnim mlečkom. Starejše ličinke, iz katerih se bodo razvile delavke, prejemajo še druge sestavine hrane, ki so po navadi rumene do oranžne barve. Ličinka matice do preobrazbe v bubo prejema samo matični mleček. Ob tem se poraja vprašanje, kako čebelja družina določi, iz katere ličinke se bo razvila delavka in iz katere matica? Odgovor je v rastlinah, ki vsebujejo polifenol para kumarinsko kislino.

May Berenbaum

Raziskava, ki so jo pod vodstvom profesorice entomologije in predstojnice oddelka May Berenbaum izvedli na Univerzi v Illinoisu, je pokazala, da se velike spremembe v razvoju ličinke pojavijo tedaj, ko jo začnejo čebele krmilke hraniti z mlečkom, ki sta mu dodana med in fermentirani cvetni prah (čebelji kruhek). Ti dve sestavini vsebujeta polifenol para kumarinsko kislino, ki je matični mleček ne vsebuje. S poskusi so raziskovalci dokazali, da ta spojina v prehrani ličink delavk vpliva na drugačen potek razvoja v primerjavi z ličinkami matice, ki so bile krmljene zgolj z matičnim mlečkom. Tretjina genov v genomu medonosne čebele ob tem poveča količino celičnih sestavin, druga tretjina jih zmanjša. Posledično se spremeni prostor-

Foto: Franc Švirč

Sestava hrane vpliva na razvoj ličinke, ki se bo razvila v delavko ali matico.

ska sestava beljakovin, ki so na razpolago organizmu v boju proti boleznim ali za razvoj spolnih organov delavke oz. matice. Uživanje polifenola para kumarinske kisline, ki jo najdemo v medu in cvetnem prahu, spremeni izražanje številnih genov, ki so vpleteni v določanje osebka čebele.

Skupaj z raziskovalcema Wenfu Maom in Mary Schuler, profesorico celične in razvojne biologije, so razvozlati uganko, katera sestavina matičnega mlečka vpliva na razvoj matice. Ob tem je pomembnejše vprašanje, česa v mlečku ne najdemo – namreč rastlinske spojine, ki vpliva na razvoj čebele delavke. Povedali so, da so z raziskavo genoma pridobili veliko bolj zapleten vpogled v biokemične in fiziološke procese, ki se dogajajo med žuželkami in rastlinami. ■

Vir: W. Mao, M. A. Schuler, M. R. Berenbaum (2015): A dietary phytochemical alters caste-associated gene expression in honey bees. *Science Advances*, 1 (7): e1500795 DOI: 10.1126/sciadv.1500795.

* Dr.

“Čbelica na rajžo gre”

Izdelava prevoznih čebeljakov
prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

Novice iz sveta

Madagaskar

Tone Kerin, slovenski misijonar na Madagaskarju, ki se je letos poleti tri mesece mudil v Sloveniji in je med drugim obiskal tudi Čebelarški center na Brdu pri Lukovici, je sporočil, da se je vrnil na svoj misijon, kjer ga je čakalo neprijetno presenečenje: njegovi panji so bili polni medu, toda brez čebel. Izginile so tudi čebele iz panjev domačinov ter tiste, ki divje živijo v gozdovih. Po vsej verjetnosti se je zgodilo tisto, kar sem pričakoval in o čemer sem tudi pisal v januarški številki našega glasila iz leta 2013 na strani 20.

Foto: Franc Šivic

Avtor članka z malgaškim lovcem na med divjih čebel v gozdovih baobabov

Sredi novembra leta 2012 sem se mudil v Antananarivi, glavnem mestu tega rdečega otoka, ter v časopisu prebral, da so se na severu otoka pojavile varoje in uničile več sto čebeljih družin. Iz tistega poročila sem sklepal, da avtohtona malgaška čebela *Apis mellifera unicolor* ni odporna proti novemu zajedavcu, kot so nekatere azijske čebele, zato ji preti uničenje, čega domači čebelarji ne bodo znali obvladati. Iz glavnega mesta sem pozneje potoval proti jugu in se spotoma ustavljal pri domačih čebelarjih ter nekaterih naših misijonarjih. Nihče med njimi ni še nikoli ničesar slišal o varojah in niti slutili niso, kakšna nevarnost preti njihovim čebelam. Tedaj je bil morda še čas, da bi jih o tem informirali in podučili, s katerimi sredstvi se je mogoče izogniti uničevalnemu delovanju varoj. Toda kako?

Zlasti na jugovzhodu otoka so cestne povezave katastrofalne; za ozaveščanje čebelarjev bi potrebovali veliko izkušenih ljudi, vendar teh na Madagaskarju, žal, ni, na vladne organe pa se ni zanesiti. Ko smo se septembra letos v Velikih Laščah pogovarjali z misijonarjem Petrom/Pedrom Opeko, nam je med drugim povedal, da čebele množično umirajo tudi v okolici glavnega mesta Antananarive, ki leži sredi otoka. Torej se je zajedavec hitreje širil proti jugu, kot sem domneval, da se bo. Čebelar Silvo Korošec iz okolice Velikih Lašč je po telefonskih povezavah v stiku z misijonarjem Kerinom, pri katerem je lani preživel tri mesece. Če bo treba, pravi, je pripravljen znova odpotovati na Madagaskar in tam s svojim bo-

gatim znanjem ter dolgoletnimi izkušnjami reševati, kar se rešiti da. Res hvalevredno, da so med nami še ljudje, ki jim ni vseeno, kaj se dogaja s čebelami tam daleč od nas.

Franc Šivic

Vir: Ustna informacija

Avstrija

Čebelar Matthias Kopetzky in njegova svakinja Susanne Stefan sta lani na Dunaju ustanovila čebelarstvo podjetje »Bee – Coop«, katerega poglavitne dejavnosti so pospeševanje urbanega čebelarstva, dajanje bodočim interesentom v najem prostore za postavitve panjev, posojanje čebelarstva opreme in izobraževanje ter po potrebi oskrba čebeljih družin začetnikov. Kot pravita, je v mestu veliko ljudi, ki bi radi čebelarili, vendar ne vedo, kako bi sploh začeli, ker nimajo niti osnovnega znanja o čebelah. Takim ljudem za začetek posojata svoje naseljene panje in jim pomagata pri delu s čebelami, seveda proti določeni mesečni odškodnini, pri čemer imajo najemniki pravico tudi do dela pri delanega medu.

Foto: Internet

Podjetje »Bee – Coop« ima v 5. dunajskem okraju svojo pisarno ter ustrezne prostore za točenje in polnjenje medu s stroji za odkrivanje satja in etiketiranje ter s parnim talilnikom za vosek, lastnika pa načrtujeta še postavitev hladilnice za shranjevanje satja. Vsi čebelarji, ki bodo člani podjetja, bodo čebelarili na ekološki način. Varoje bodo zatirali predvsem z mravljinčno kislino, uporabljali bodo satnice, ki bodo po možnosti izdelane iz njihovega lastnega voska, in tudi sladkor za krmljenje čebel za zimske zaloge bo ekološki.

Ustanovitelja podjetja poudarjata, da je bilo urbano čebelarstvo na Dunaju dobro razvito že v obdobju avstrijskega cesarstva in da so razmere za vzrejo čebel v tem vele mestu zaradi številnih parkov, drevoredov in vrtov tudi dandanes dobre. Čebelje družine so namreč v mestu predvsem varnejše pred zastrupitvami, ki so na podeželju zelo pogoste zaradi vse večje uporabe pesticidov.

Ker tudi v Ljubljani vse več ljudi razmišlja o urbanem čebelarjenju, katerega sistematični začetek sta letošnje odprtje Čebelje poti ter ustanovitev ČD Urbani čebelar leto prej, in ga tudi prakticira, bodo morda zgornje vrstice v spodbudo in razmislek prihodnjim načrtovalcem novih urbanih čebelarstev v »najlepšem mestu na svetu«. ■

Franc Šivic

Vir: Hirsch, I. (2015): Bee – Coop, gemeinsam Imkern in der Stadt. Bienen aktuell, oktober 2015.

Biti del sistema Slovenski med z geografsko označbo je priložnost

Pavel Golob, alesgolob@siol.net

Leta 1988, ko sem s štirimi panji šele začel čebelariti pod Gorjanci na Dolenjskem, o kakem nadzoru kakovosti, kot obstaja dandanes, še ni bilo ne duha ne sluha. Območje je omogočalo razmeroma pestro, vendar ne preobilno pašo. Štirje panji so bili dovolj za družinske potrebe ter za obdaritev prijateljev in znancev. Od vsega začetka čebelarjenja sem se zavedal, da sta pri tej dejavnosti najpomembnejši stvari higiena oz. čistoča in kakovost pridelka. Ves čas sem sledil priporočilom in smernicam dobrega čebelarjenja. Vedno sem stremel k nakupu najkakovostnejše opreme, torej nerjavnih posod, točila in druge čebelarске opreme.

Od začetnih štirih panjev sem svoje čebelarstvo postopno razširil na 34 gospodarskih panjev, ki so mi omogočali pridelavo zadostne količine medu tudi za ponudbo na trgu. V sistem Slovenski med z označeno geografsko označbo (SMGO) sem vstopil leta 2011, to pa je bila dobra podlaga za načrtovanje čebelnjaka. Takrat sem poklical lokalnega terenskega svetovalca g. Franca Kobeta, ki je na mojo prošnjo pregledal moj čebelnjak in izvedel presojo za vstop v sistem SMGO. Leta 2013 sem uresničil dolgoletno tiho željo po postavitvi čebelnjaka z novimi 11+3-satnimi AŽ-panji. Zdravljenje čebel izključno z naravnimi sredstvi, torej s kislinami, namreč zahteva tudi proti kislinam odporne kovinske dele panjev, kot so matična rešetka, mrežice, nosilci satja ...

Stranke, ki se jih je z leti nabralo kar lepo število, kažejo vedno več zanimanja za znamko SMGO, saj so kar dobro obveščene in za svoj denar pričakujejo samo najboljše. Za doseganje načel SMGO se dosledno držim osnovnih pravil. Točim izključno iz deviškega satja, satje menjavam redno, med to-

čim samo v nove kozarce, zapiram pa jih izključno z novimi pokrovčki. Že davno tega sem ugotovil, da se vnovična uporaba kozarcev, torej sprejem in čiščenje, ne splača.

Ob vsakokratnem točenju skušam na podlagi barve in okusa medu ugotoviti sorto medu, z refraktometrom pa izmerim vsebnost vode. Podatke lota si zapišem, vzorec pa odnesem v podrobno analizo k terenskemu svetovalcu. Ta z laboratorijskimi instrumenti analizira električno prevodnost medu, s katero določi sorto, in natančneje izmeri vsebnost vode.

Vsako leto se v Novem mestu, občasno pa tudi na sedežu ČZS, udeležujem predavanj in seminarjev in s tem obnavljam ter dopolnjujem svoje čebelarско znanje. Pridobljeno znanje mi pomaga pri izvajanju vseh opravil, ki jih zahteva SMGO, npr. pri internih kontrolah, izpolnjevanju dokumentacije ter sodelovanju s ČZS, terenskimi svetovalci in lokalnim veterinarjem.

Občutek imam, da slovenski čebelarji, ki smo, mimogrede, v povprečju precej stari, zelo radi vse postorimo okoli čebel in s tem nimamo težav, birokratskih opravil pa se precej otepamo. Kljub temu sam z birokracijo nimam težav, saj sem se navadil, da vse zapiske in vso dokumentacijo vodim sproti, kajti v nasprotnem bi se lahko zgodilo, da bi na kaj pozabil. Vsi dozdašnji pregledi terenskega svetovalca in ne nazadnje tudi presoja Bureau Veritas so dokazali, da delam prav, saj niso zaznali nikakršnih nepravilnosti niti niso določili nikakršnih popravilnih ukrepov. Mislim, da bo sodelovanje v SMGO v prihodnje nujno, saj bo strankam to jamčilo kakovost, hkrati pa se bo povečala tudi kakovost pridelanega

medu. Na tem področju naj bi bili promotorji predvsem mlajši čebelarji, ki so se sposobnejši spopadati z birokracijo sistema SMGO. Glede na dozdajšnje izkušnje pričakujem, da se bodo pogoji za vstop in doseganje meril sistema SMGO le še zaostriili. Kljub

vsemu vsem čebelarjem iskreno priporočam vključitev v ta sistem, saj se bo s tem povečala tudi kakovost medu na slovenskem tržišču, kupci pa bodo dobili zagotovilo, da je izdelek, ki ga kupujejo, kontrolirane kakovosti. ■

Strokovna ekskurzija v Bochum

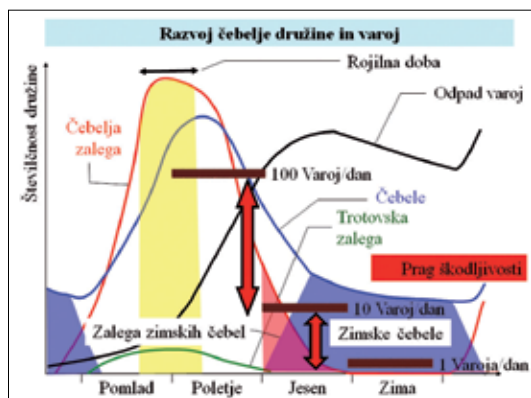
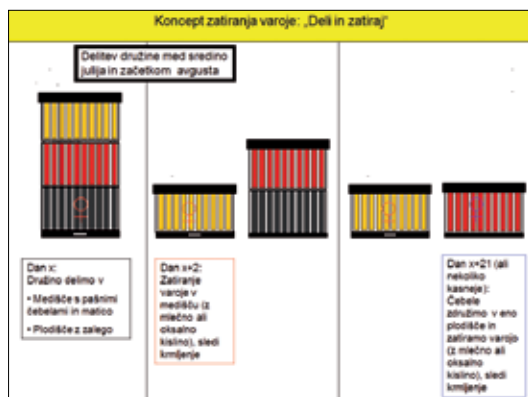
Matjaž Gustinčič, matjaz.cebelar@gmail.com

Julija letos se je skupina 25 čebelarjev iz Slovenije udeležila strokovne ekskurzije v nemško mesto Bochum. Cilj našega potovanja je bil obisk pri mednarodno priznanem čebelarjem strokovnjaku dr. Gerhardu Liebigu. Kot je znano, je dr. Liebig vrsto let deloval v nemškem inštitutu za čebelarstvo v Hohenheimu v bližini Stuttgarta. Zdaj je upokojen in živi v mestecu Witten v bližini Bochuma, del njegovega življenja pa so še vedno čebele in skrb zanje.

Dr. Liebig je strasten zagovornik zatiranja varoj z alternativnimi sredstvi, kot sta mravljinčna in oksalna kislina. Ključen čas za zatiranje teh zajedavcev sta pozno poletje in jesen, ko se začnejo izlegati zimске čebele, to pa je razvidno tudi iz spodnjega grafa (rdeče obarvano območje). Po njegovem prepričanju je zelo pomembno, da za zatiranje varoj uporabimo učinkovito sredstvo. Najpomembneje namreč ni to, koliko varoj odpade na podnico, temveč koliko jih ostane v čebelji družini. Čebeljih družin pa ne smemo samo zdraviti, ampak moramo učinkovitost zdravljenja tudi opazovati – kontrola odpada.

1. tri- do petkratni odvzem trotovske zalege;
2. avgustovsko in septembrsko zatiranje z mravljinčno kislino;
3. novembrsko oz. decembrsko zatiranje varoj z oksalno kislino (ko je čebelja družina brez zalege).

Med našim obiskom nam je dr. Liebig predstavil tudi metodo zatiranja varoj, imenovano »Teilen und behandeln« oz. po slovensko »Deli in zatiraj«. Na stojšču v Wittnu čebelarji s kranjsko sivko (*Apis mellifera carnica*) v Zandrovih panjih.

Za čebeljo družino je tako jeseni prag škodljivosti 10 odpadlih varoj/dan, pozimi pa 1 odpadla varoja/dan. Koncept zatiranja varoj pri gospodarskih družinah, ki ga zagovarja dr. Liebig, temelji na treh ukrepih:

Metoda je primerna za tiste čebelje panje, katerih naklade imajo enako višino satnikov. V obdobju od sredine julija do začetka avgusta gospodarsko družino delimo po spodaj navedenem postopku:

- Gospodarska družina ima dve plodiščni nakladi in eno mediščno naklado. Vse tri naklade umaknemo in na podnico postavimo medišče, da se vanj vletijo izletne čebele. Nato v plodiščnih nakladah poiščemo matico in jo vstavimo v matičnico.
- Matico v matičnici vstavimo v mediščno naklado na podnici. Na medišče položimo vmesni pokrov in pokrov. Plodiščni nakladi zložimo na podnico nad mediščem osnovnega panja. Po dveh dneh čebele v mediščni nakladi zdravimo z oksalno kislino (dr. Liebig v poletnem obdobju priporoča

metodo pršenja z oksalno oz. mlečno kislino), po potrebi pa družino tudi nakrmimo. Ob tem matico izpustimo iz matičnice.

- Čez 21 dni se v plodiščnih nakladah izležejo mlade čebele in družina si sama vzredi tudi mlado matico. Zdaj je primeren čas za zatiranje varoj (zatiramo jih na enak način kot v spodnji mediščni nakladi). Ker je satje v spodnji plodiščni nakladi staro, ga ob tej priložnosti odstranimo in po potrebi iztočimo. Družino nakrmimo.
- Tako imamo konec avgusta v obeh nakladah zdrave čebele z mlado matico, ki so brez varoj in pripravljene na zimo. Oktobra družini združimo v eno družino, tako da bo na novo oblikovana družina spomladi močna in pripravljena za paše.
- Če želimo povečati število čebeljih družin, obe družini prezimimo ločeno. Naslednja možnost je tudi ta, da družini marca prihodnje leto združimo v dvomatično družino.

Celoten postopek metode »Deli in zatiraj« si je mogoče ogledati na spletni strani dr. Liebiga (www.immelieb.de/?p=1450).

Strokovnost in energija dr. Liebiga sta navdušili vse udeležence strokovne ekskurzije. Kot zanimivost naj navedem še, da nas je obiskal tudi novinar lokalnega časopisa, članek o obisku slovenskih čebelarjev pa je bil objavljen že naslednji dan (www.derwesten.de/staedte/witten/slowenen-hoffen-auf-wittener-hilfe-gegen-das-bienensterben-id10878387.html). Za organizacijo in izvedbo strokovne ekskurzije naj se v imenu vseh udeležencev iskreno zahvalim g. Mirku Čačinoviču in g. Janezu Tapajnerju, ki je prevzel nalogo prevajalca iz nemščine, ter seveda vsem drugim, ki so po svojih močeh prispevali k uspešnosti letošnje ekskurzije. ■

Opomba uredniškega odbora

Več o učinkovitem zatiranju varoj z uporabo organskih kislin (mravljinčna in oksalna) v slovenskih razmerah (panjski sistem, kranjska čebela in podnebje) si lahko preberete v knjigi: Meglič, M., Augustin, V., (2007): Varoja, čebela, čebelar. Brdo pri Lukovici: Čebelarska zveza Slovenije.

DELO ČEBELARJA

Čebelarjeva opravila v decembru

Marko Hrastelj - Ženje, marko.hrastelj@gmail.com

Z decembrom končujem pisanje mesečnih navodil za leto 2015. V tem mesecu pri čebelah končamo zatiranje varoj z oksalno kislino, predvsem pa čebelam zagotovimo mir. Pozornost namenimo prodaji čebeljih pridelkov, na podlagi analize čebelarjenja v minuli sezoni pa tudi pripravi reprodukcijskega materiala za prihodnje leto.

Zimsko zatiranje varoj

Sam najpogosteje puščam zatiranje varoj z oksalno kislino za december, seveda če me obilica varoj ne prisili, da jih moram odstraniti že novembra. Če smo bili avgusta in septembra pri zatiranju varoj uspešni in če smo oktobra izvedli še morebitno naknadno zatiranje, nam takšna odločitev ne bi smela povzročati pretiranih težav. Glede na poizvedovanje na terenu so razmere pri večini čebelarjev podobne – čebelje družine so močne, dobro nakrmljene in razmeroma zdrave. Ob tem pa se je pri nekaterih čebelarjih zgodilo tudi tisto, na kar sem opozarjal v

oktobrskih navodilih – posamična presenečenja zaradi varoj.

Pri zatiranju varoj se držimo okvirnih usmeritev, ki so bile podane v novembrskih navodilih. Decembra po večini lahko računamo na to, da so družine brez zalege, še vedno pa se je o tem bolje prepričati. Tako se je npr. med novembrsko otoplitvijo (od 1. – 15. novembra) v družinah znova pojavilo nekaj zalege. Da bo zatiranje kar najučinkovitejše, morajo biti čebelje

Izdelki pripravljene za prodajo

SLOVENSKI ČEBELAR

CXVII. LETNIK – LETO 2015

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped.

Ahčin, Jasmina, Tomaž Polak in Mojca Korošec: Preverjanje parametrov kakovosti hojevega medu.....	363	ČD Lovrenc na Pohorju: 90 let Jerice Pušnik.....	187
Augustin, Vlado: Lastnosti čebeljega panja.....	5	Černe, Rok in Miran Bartol: Kako varovati čebelnjake pred napadi medvedov?.....	291
Uvodnik.....	81	ČRIGC: III. festival medu in dan medu v kulinariki.....	27
Spomladansko krmiljenje čebel.....	86	ČZS: Vseslovenska akcija »Človek posadi, čebela oprashi«.....	139
Označevanje čebelje matice.....	130	20. maj – svetovni dan čebel.....	164
Apitehnični ukrep – osamitev matice.....	166	Cene zdravil za zdravljenje varoze v letu 2015.....	253
Oskrba izrojencev.....	211	Vrh slovenske politike v akciji za razglasitev svetovnega dne čebel.....	399
Odpravljanje kristalizacije mane v satju.....	238	Dolgan, Franko: Priprava čebeljih družin na pašo.....	176
Čebelarstva zveza Slovenije je proti GSO.....	248	Dovč, Peter: Uvodnik.....	277
Težave z medvedi.....	289	Golob, Pavel: Biti del sistema Slovenski med z geografsko označbo je priložnost.....	412
Učinkovitost sublimiranja Api-Bioxala v AŽ-panju.....	319	Golob-Klančič, Jožica: Medovite trajnice.....	96
Stanje malega panjskega hrošča v Italiji.....	329	Medovite trajnice – kdaj jih sadimo?.....	139
Kaj delati v čebelnjaku pozimi?.....	402	Medovite trajnice – v kakšno zemljo jih sadimo?.....	184
Bavčar, Venceslava: Set za samopomoč pri pikih žuželk.....	280	Medovite trajnice – kako jih vzdržujemo poleti?.....	217
Bertoncelj, Jasna, Mojca Korošec in Tjaša Štaudohar: Prve analize slovenskega matičnega mlečka.....	3	Medovite trajnice – sivke ne moremo in ne smemo prezreti.....	254
Borko, Elko: Filip Terč – oče apiterapije moderne dobe.....	174	Medoviti in zdravilni žajbelj.....	297
Borko, Marko: Zakaj paženje?.....	10	Jeseni sadimo za več prihodnjih let.....	330
Z Notranjskega na Koroško in nazaj.....	23	Cvetoče grede medovitih trajnic na javnih površinah.....	374
ČZS odlikovana s srebrnim redom za zasluge.....	29	Otroci, čebele in cvetje trajnic.....	417
Marija Sivec nominirana za Slovenko leta!.....	30	Gosar, Franc: Čebelarstva strokovna ekskurzija v Medžimurje.....	103
Zimsko zatiranje varoj, če zaleganje ne preneha?.....	50	Gregorc, Aleš: Ocenjevanje čebeljih družin, ki preživijo napad varoj.....	44
S čebelami skozi življenje.....	64	Gregori, Janez: Čebelji vosek v mojem čebelarstvu.....	12
Šivanka ostra kakor želo.....	143	Minilo je leto dni od sprejetja Resolucije o zaščiti kranjske čebele.....	128
38. ApiSlovenija 2015.....	189	Andrej Gogala: Čebele Slovenije.....	133
64. občni zbor ČZS.....	190	Varoza, naša večna skrb – in etika.....	337
V Sloveniji izpustili parazitske osice za zatiranje kostanjeve šiškarice.....	218	Gustinčič, Matjaž: Strokovna ekskurzija v Bochum.....	413
38. državno tekmovanje mladih čebelarjev.....	223		
Najboljše poslikave panjskih končnic v letu 2015.....	223		
13. slovenski čebelarški praznik 2015 v Cerknici.....	260		
Pomoč pri razvoju čebelarstva na Madagaskarju.....	341		
Božič, Janko in Alen Skubin: AŽ-satnik za vstavljanje satnic.....	124		
Cigut, Štefan: Lendavski čebelarji na sejmu Sivka.....	259		
ČD Črnomelj: Obisk čebelarjev iz BiH.....	259		

Hrastelj, Marko:

Oskrba čebel v januarju	14
Nepredvidljiv zimski mesec.....	53
Čas vnočične krepitve živalnosti čebelje družine	92
Mesec burnega razvoja	134
Vrhunec razvoja čebelje družine.....	180
Razmnoževanje čebeljih družin – temelj prihodnje sezone.....	214
Mesečna opravila v juliju in avgustu	249
Mesečna opravila v septembru	294
Čebelarjeva opravila v oktobru	326
Čebelarjeva opravila v novembru.....	372
Čebelarjeva opravila v decembru.....	414

Hvala, Primož:

Kako doseči višjo ceno medu?	7
------------------------------------	---

Jakša, Jošt:

Gozd, čebele in čebelarstvo	255
-----------------------------------	-----

Jelen, Filip:

Piknik mladih čebelarjev Mislinjske doline	382
--	-----

Jenčič, Vlasta in Metka Pislak Ocepek:

Zatiranje malega panjskega hrošča (<i>Aethina tumida</i>)	55
Azijski sršen (<i>Vespa velutina nigrithorax</i>).....	320

Jenko - Rogelj, Mira:

Priporočilo čebelarjem v marcu.....	94
Veterinarski nasveti za oktober	328

Jurič, Alenka:

Preventivni ukrepi v epizootologiji varoze čebel v aprilu.....	136
--	-----

Justinek, Jure:

Ocena pašne sezone 2014.....	16
------------------------------	----

Juvanec, Borut:

Pravi slovenski čebelnjak 2 – kategorija 1: slovenski čebelnjak	367
---	-----

Kandolf Borovšak, Andreja:

Čebelar produktno odgovarja za svoj izdelek	89
Označevanje alergenov po novem	131
Skrb za pristen med	169
Redna menjavo satja – skrb in obveznost vsakega čebelarja.....	240
Vsebnost akaricidov v medu in vosku	361
Smernice dobrih higienskih navad in obrazci	385
Mednarodni simpozij o apiterapiji 2015.....	409

Kandus, Aleša in Aleš Mižigoj:

Uvodnik.....	201
--------------	-----

Klemenčič Štrukelj, Nataša:

Nasveti za neposredno prodajo čebeljih pridelkov.....	171
Ajda pa znova cveti – na več kot 3000 hektarjih!.....	332
Sklepni dogodek projekta »Kar sejemo, to žanjemo«	423

Knafelj, Livij:

90-letniki čebelarstva društva Postojna	187
---	-----

Kočivnik, Jernej:

Oskrba čebeljih družin v rojilnem razpoloženju.....	178
---	-----

Kojek, Boštjan:

Boštjan Kojek – svetovalec JSSČ, specialist za tehnologijo čebelarjenja	303
Preprečimo kraje čebel.....	366

Kosmač, Jože:

V Gorjah smo odprli čebelarstvo učno pot	28
--	----

Košir Kropivšek, Anica:

Izdelava jasic iz čebeljega voska	398
---	-----

Kozmus, Peter:

Svetovanje terenskih svetovalcev v hladnih dneh	33
Slovenija bo v letu 2015 gostiteljica mednarodne konference COLLOSS in simpozija o apiterapiji.....	46
Svetovanje terenskih svetovalcev v februarju	71
Kaj storiti z »rumenimi« čebelami zgodaj spomladi?.....	111
Selekcija v vzrejališčih	203
Obisk testne postaje v Seničnem.....	300
11. konferenca Coloss na ČZS.....	408

Kozmus, Peter in Filip Jelen:

Koroški čebelarji zavzeto varujejo kranjsko čebelo – sivko.....	246
---	-----

Kragolnik, Aleksander:

Šentjernejski čebelarji v Svrlijgu	28
--	----

Lah, Andrej:

Nov učni čebelnjak ČD Ravne na Koroškem.....	423
--	-----

Lakner, Andrej:

Razvitje prapora ČD ob Kolpi in Lahinji.....	260
--	-----

Lešnik, Vida:

Veterinarski nasvet za mesec maj nekoliko drugače	182
---	-----

Lilek, Nataša:

Dober glas o SMGO se širi tudi prek meja.....	67
Čebelarji zahtevajte za svoj denar kakovost!	167
Strokovna razprava o smukanju cvetnega prahu.....	168
Vzpostavljen notranji nadzor je tudi dobra čebelarstva praksa!	227
Ostanki akaricidov in cvetni prah.....	282
Na ČZS ustvarjali v podporo svetovnemu dnevu čebel	300
Uvodnik	317
Čebela v umetnosti – vtis iz odprtja razstave.....	421

Lilek, Nataša in Boštjan Noč:

Rezultati testiranja osmukalnikov cvetnega prahu na slovenskem tržišču.....	126
---	-----

Lilek, Nataša, Boštjan Noč in Marjan Dolinšek:

Rezultati testiranja prototipa osmukalnika	403
--	-----

Lovrič, Blaž:

Mednarodno tekmovanje mladih čebelarjev v Banski Bistrici.....	420
--	-----

Magdič, Tanja:

Dan čebelarstva turizma	22
Uvodnik.....	41
Spremembe pri izdajanju računov.....	45
Na enem naslovu samo ena številka KMG MID	262
Po kakšni ceni prodajati čebelje pridelke?	284
Čebelji pridelki in izstavitve računa.....	286

Nova uredba o dopolnilnih dejavnostih na kmetiji	304	Odziv s konference Coloss	390
Sprememba Zakona o dohodnini (ZDoh-2P).....	305	Projekt »Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet!«.....	400
Zakon o davčnem potrjevanju računov sprejet	305	Ob 93. rojstnem dnevu smo obiskali Leopolda Tomana.....	419
Kozarec za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov slovenskega izvora	345	Nose, Mojca:	
Kako se pripraviti na razpis za sofinanciranje nakupa čebelarke opreme in pomoč čebelarjem začetnikom?	386	V mirenski knjižnici o Lanšprežu.....	423
Magdič, Tanja in Marko Borko:		Novak, Marijan:	
Tečaji za čebelarje začetnike in tehnična pomoč	109	110-let Čebelarskega društva Škofja Loka.....	381
Majdič, Viktor:		Obranovič, Branko:	
Preskuševalc medu, vprašljivo poimenovanje!.....	339	Zaščita čebelnjaka pred medvedom.....	290
Mali, Friderik:		Obrulj, Angela:	
Posadili smo lipo	218	Odkritje in blagoslov kipa sv. Ambroža v Lovrencu na Pohorju.....	342
Markovčič, Maruška:		Ogrinc, Ivan:	
Čebelarstvo in Mestna občina Ljubljana	377	Prezimatev čebel na medu	49
Marolt, Sandi:		Peček, Aleš:	
Ocvrt file postrvi z medom	2	Moja izkušnja s kakovostno shemo SMGO	325
Postrvja pašeta z bučnimi semeni in medom.....	399	Pfajfar, Franc:	
Matavž, Lidija:		20. maj – rojstni dan Antona Janše kot svetovni dan čebel.....	164
Obvladovanje varov v poletnih mesecih.....	252	P., K.:	
Maver, Valentina:		Po uporabi sredstva ApiBioxal po priloženih navodilih pometal mrtvice.....	138
Medena kulinarika v Grosupljem.....	188	Pilko, Maksimilijan:	
McCabe, Philip:		Satno držalo	326
Uvodnik	357	Planinc, Ivo:	
Milan Meglič:		Veterinarski nasveti za september.....	295
Kdo nas zavaja?	19	Podgoršek, Peter, Mitja Nakrst in Aleš Gregorc:	
Kdo nas zavaja? (II. del)	101	Rezultati vzrejne dejavnosti v letu 2014.....	204
Odevanje panjev	85	Plestenjak, Simon:	
Moji spomini na sodelovanje z Janezom Poklukarjem.....	257	Zgodba o afrikaniziranih čebelah v Latinski Ameriki.....	333
Nakrst, Katja:		Podrižnik, Franc:	
Kakšno veselje je, ko opazuješ letanje čebelic.....	105	Preprosto pridobivanje neoporečnega propolisa	243
Nikoloski, Trajče:		Kako ohranjam kakovost medu pri točenju in polnjenju?.....	376
Strokovna ekskurzija v Avstrijo.....	22	Prosen Verbič, Nadja:	
Noč, Boštjan:		Učni čebeljak za horjulske krožkarje.....	301
Goriški čebelarji so praznovali	27	Pustatičnik, Martin:	
Slovenka leta je Sonja Pungertnik, Marija Sivec je odlično zastopala čebelarstvo!.....	67	Utrip življenja v panjih – Edi Stropnik 1944-2015.....	221
Obiskali smo g. Malija in mu voščili ob 95. rojstnem dnevu.....	106	Rodman, Aleš:	
»Majhna« Slovenija bo predlagala vsebinsko zelo »velik« predlog OZN! 20. maj – svetovni dan čebel?!.....	108	Odkritje spominske plošče, posvečene dr. Filipu Terču	299
Uvodnik	121	Rudolf, Vinko:	
Kraški čebelar Viktor Saksida.....	186	Razvitje prapora ČD Sovodenj.....	222
Čebelarka Slava Račič – poročena s čebelami.....	186	S., S.:	
Ob čebelarstem prazniku – čebelarji bodimo ponosni na delo, ki ga opravljamo!.....	202	Kaj pa se vmešavam	101
Naj nas svet prepozna tudi po »Slovenskem medu«.....	202	Samec, Tomaž:	
Apimondia podprla slovensko pobudo za razglasitev svetovnega dneva čebel!	318	Testiranje različnih načinov načrtnega pridobivanja propolisa v letu 2014	242
Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet.....	360	Delovanje terenskih svetovalcev v novem koncesijskem obdobju	306
Misijonar Peter Opeka: »Kaj res še ni svetovnega dne čebel?«.....	390		

Strokovna razprava o osnovni odbiri in Dan kranjske čebele.....	322	Novice iz sveta	212
Peneča medica – inovativen izdelek slovenskih čebelarjev	383	Novice iz sveta	249
Senič, Lidija:		Novice iz sveta	288
Uvodnik.....	161	Kako je nastala naša čebelarska himna? – V spomin Slavku Avseniku.....	296
Bogat čebelarski program na sejmju AGRA.....	342	Novice iz sveta	324
Sivec, Marija:		Izboljšajmo čebeljo pašo.....	331
Čebelarski mojstri v Makedoniji (I. del).....	101	Novice iz sveta	370
Čebelarski mojstri v Makedoniji (II. del).....	141	Uporaba mravljinčne kisline, ne da bi škodovali čebelam in zalegi	371
Skerbiš, Suzana:		Na Apimondii v Koreji (I. del)	405
Veterinarski nasveti za februar	57	Novice iz sveta	411
Skok, Elena:		Šivic, Franc in Franc Šmerc:	
Strokovna ekskurzija ČD Domžale.....	340	Novice iz sveta	132
Skok, Marjan:		Šmerc, Franc:	
Čebelarsko društvo Zagorje 1978–2014 (I. del).....	61	110 let ČD Ptuj.....	27
Čebelarsko društvo Zagorje 1978–2014 (II. del).....	97	Jožef Smrkolj prejel plaketo Državnega sveta RS.....	29
Smodiš Škerl, Maja:		Švigelj, Jožef:	
Neonikotinoidi usodno vplivajo na prezimitev čebeljih družin.....	17	Fabianijeva čebeljnaka	219
Delavka ali matica?.....	410	Tajništvo ČZS:	
Smrkolj, Jožef:		Povabilo k vključitvi in dejavnemu sodelovanju v čebelarskih društvih in Čebelarski zvezi Slovenije	358
Uvodnik.....	1	Thaler, Tina:	
Nov čebeljak v Kolovratu.....	301	Razvitje prapora ČD Selška dolina.....	188
Sporočilo evropskih akademij znanosti za javnost:		Tomec, Anton:	
Poročilo »Ekosistemske storitve, kmetijstvo in neonikotinoidi«.....	247	Andrej Šalehar: Slovenske čebelarske knjige in tiski do leta 1945 ter čebelarska knjižnica Franca Jagra.....	52
Stopinšek, Rihard:		Kratka navodila o predvolilnih postopkih.....	279
Strokovna ekskurzija v Avstrijo.....	380	V spomin Ivanki Polanec (1929–2015).....	336
Süssinger, Aleš:		Obisk pri starosti čebelarjev g. Francu Krevlju	337
Odprtje Čebelje poti v Ljubljani.....	377	Udeležba predstavnikov Čebelarske zveze Slovenije na različnih čebelarskih prireditvah.....	349
Obisk ruskih čebelarjev v Sloveniji	379	Upravni odbor Obalnega čebelarskega društva Koper:	
Šalehar, Andrej:		60-letnica Obalnega čebelarskega društva Koper.....	340
Pravila P. P. Glavarja za čebelarsko-vrtnarsko šolo na Lanšprežu iz leta 1781 (I. del).....	20	Verdnik, Iztok:	
Pravila P. P. Glavarja za čebelarsko-vrtnarsko šolo na Lanšprežu iz leta 1781 (II. del).....	59	ČZS in Semenarna Ljubljana podpisali dogovor o medsebojnem sodelovanju.....	140
Odkritje spominske plošče Petru Pavlu Glavarju na pročelju kapele na Lanšprežu	220	Vogel, Anica:	
Čebele naj bi varovale pred strelo.....	419	Apiterapevti na strokovni ekskurziji po Češki.....	298
Šauperl, Tomaž:		Vogel, Rudi:	
Vtisi s sejma MOS v Celju	8	Obisk ministra za kmetijstvo Dejana Židana v ČD Prevalje.....	223
Škof, Martina:		Vraničar Novak, Anita:	
Poapnela zalega – kaj mi je storiti?.....	215	S pozitivno energijo v novo leto!	18
Satje – zdravo domovanje?.....	374	Zimsko zatiranje varoj.....	416
Šivic, Franc:		Vrlinič, Zdenka:	
Novice iz sveta	9	Čebelarstvo v Varstveno-delovnem centru Črnomej.....	338
Novice iz sveta	47	Žnidaršič, Anton:	
Novice iz sveta	90	Uvodnik.....	397
Peter Kapš: Bolezni dihal in čebelji pridelki.....	91		
Novice iz sveta	173		

družine resnično brez zalege, kajti zatiranja s kapanjem oksalne kisline nikoli ne ponavljamo. Ob lepem vremenu se občasno še vedno lahko pojavi rop.

Poraba hrane v decembru in zaščita pred glodavci

Nekoliko moramo spremljati tudi dogajanje na tehtnicah, če bi se morda povečala poraba hrane, čeprav to ni posebej verjetno. Pričakovana okvirna poraba hrane v tem mesecu je približno en kilogram.

Čeprav je skrb za mir pri čebeljih družinah precej pomembna, tega poleg zimskega zatiranja varoj lahko zmoti tudi nameščanje mehanske zaščite pred glodavci. Kdor tega še ni naredil prej, naj to stori decembra. Škoda zaradi ene odmrle družine, ki jo povzroči vdor miši ali rovkve v panj, hitro odtehta vse stroške nameščanja takšne zaščite.

Priprava na prihodnjo sezono in pogled nazaj

Decembra nadaljujemo pripravo reprodukcijskih materialov za prihodnjo sezono in kuhanje voščin. Tudi v večjih čebelarstvih to delo navadno končamo vsaj konec februarja, torej moramo dobro izrabit čas, ki ga imamo na voljo, ko nas čebele ne potrebujejo ob sebi.

Ob koncu leta po navadi naredimo nekakšen letni pregled, ki nam pokaže uspešnost našega čebelarjenja. Ob tem si nalijemo čistega vina, saj si največ škode naredimo, če lažemo samim sebi. Vsak naj naredi analizo, kaj je bilo dobro in kaj ne, na koncu pa naj oblikuje sklep. Ne zapletajmo stvari in vse, kar imamo povedati, povejmo preprosto.

Evalvacija, samoevalvacija, evalvacija samoevalvacije ...

Od omenjenih besed tako meni kot še komu drugemu v šolstvu stojijo dlake pokonci. Težke besede s pogosto zelo malo vsebine. Samega sebe bi ovrednotil v nekaj točkah. Moja analiza lastnih navdill pravi, da se je uresničilo kar nekaj v njih podanih napovedi, nekajkrat pa sem seveda tudi zgrešil. Precej očitne so bile težave z zalogami hrane po burnem in za čebelarstvo neugodnem letu 2014. Na srečo je razmeroma ugodna prva polovica leta 2015 omogočila popravek večine teh pomanjkljivosti, saj so čebelje družine delno same, delno pa ob pomoči čebelarjev dopolnile obvezno zalogo v panjih. Zelo očitno so bile tudi težave s slabo oprášenimi maticami letnika 2014. Tipični simptomi so bile trotovske družine in »nenadne« marčevske izgube matic. Kdor je vsaj nekoliko sledil navdillom, je v letu 2015 zamenjal večino matic. Upam, da so čebelarji resno vzeli tudi nasvete o fizični in psihični pripravi na čebelarjenje. Morda tega ne opazimo, vendar imamo čebelarji zelo veliko opraviti tudi sami s seboj.

Uresničila so se pričakovanja o dobri spomladanski paši. Ko prebiram navodila, nekaj napovedi ni bilo najbolj posrečenih. Tako je bila moja napoved letošnje škode zaradi kostonjeve šiškarice v jugovzhodnem delu Slovenije pretirana, žal pa zaradi deževnega vremena tudi ni bilo posebej dobrega pridelka. V isto kategorijo za letošnje razmere ne najbolj ustreznih napovedi sam prištevam tudi nasvet o izdelavi ometencev. V mediščih je bilo julija nekoliko manj čebel kot po navadi, zato izdelava ometencev ni bila najboljša izbira.

Zelo na roke nam je šla nizka cena sladkorja, saj nam je to omogočilo ustrezno izdatno krmljenje čebeljih družin, ki je eden izmed temeljev dobrega razvoja družin v prihodnjem letu. Če smo se držali navdill za poznopoletno pripravo na zimo, smo dodajali okvirno po 1,5 kg suhega sladkorja na AŽ-ozioroma 1/1 LR-sat plodišča. Ob takšni zalogi in brez »ožemanja« čebeljih družin julija nam spomladi največkrat ni treba izvajati popravljalnih ukrepov (dodatnega krmljenja), saj se družine optimalno razvijajo. Zaradi osnovne ravni mesečnih navdill naj to zadostuje. Za tiste, ki so osnove že utdilli, pa še provokacija: znanstveno in praktično pravilni ugotovitvi, da dražilno krmljenje ne obstaja, ne sme slediti pika. Ta pravilna trditev si zasluži vsaj še enkratno branje tega odstavka, nato pa je nujno tudi prebiranje novejšje literature in – toplo priporočam – recimo ogled (na Youtube) postopkov krmljenja, kot ga izvaja npr. dr. Liebig. Večina stvari je izvedljivih tudi v AŽ-panju.

Upam, da je bilo bralcem jasno, da so besedila napisana s pristopom, ki ga uporabljam tudi pri vsakdanjem poučevanju v službi (Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto). Osnovni nasveti, nato pa izhodišča ozioroma iztočnice za samostojno raziskovanje in preizkušanje, na podlagi česar naj bi čebelar tudi razumel, kaj pri čebelah počne.

Drug pogled – moj pogled in zaključek

V prejšnjih mesecih sem v rubriki drug pogled predstavljal poglede drugih kolegov. V zadnjem pri-

Po končanem kuhanju voščin naklade shranimo na čim manjšem prostoru

spevku pa želim predstaviti svoj pogled na vlogo pisca mesečnih navodil. To pisanje je za pisca brez dvoma posebna čast in odgovornost, pa tudi lovljenje rokov za oddajo, dodajanje popravkov po pregledu uredniškega odbora, iskanje slikovnega gradiva ter po objavi prispevka še odgovarjanje na vprašanja po elektronski pošti in telefonu. Vsem bralcem se zahvaljujem za prebiranje mojih prispevkov in vprašanja, ki so sledila. Marsikatero vprašanje je bilo zelo zanimivo in je bilo tudi zame velik strokovni izziv. Vsem še enkrat hvala. Zahvaliti se želim uredniku Slovenskega čebelarja g. Marku Borku za njegovo

vestnost in priganjanje k oddaji prispevkov, predvsem pa za njegovo uvidevnost pri mojih fotografijah. Prav tako se želim zahvaliti vsem članom uredniškega odbora za njihova priporočila in usmeritve, ki sem jih vedno skrbno prebral, nato pa o posameznih pripombah pregledal še goro drugega gradiva.

Ob koncu naj vsem čebelarjem zaželim še srečno, zdravo in uspehov polno leto 2016, polne panje ter zdrave in pridne čebele. Posebej pa želim uspeh novemu piscu mesečnih navodil g. Juretu Justinku, ki smo mu s skupnimi napori pripravili dober temelj za prihodnjo čebelarsko sezono. Naj medi! ■

ZDRAVJE ČEBEL

Zimsko zatiranje varoj

Anita Vraničar Novak*, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si

Letošnji november je bil eden izmed najtoplejših. Še v prvi tretjini meseca so bile dnevne temperature ponekod višje od 20 °C. Čebele so pridno izletavale in nosile cvetni prah. V družinah z mlado matico je bilo najti še po dva sata pokrite zalege v velikosti dlani.

Železno pravilo zimskega zatiranja varoj je, da ob zatiranju v čebeljih družinah ni več pokrite zalege! Takrat so namreč vsi zajedavci na čebelah. V Sloveniji sta za zatiranje varoj na voljo dve zdravili – Varidol (sintetični akaricid z aktivno učinkovino amitraz) in **Api-Bioxal** (aktivna učinkovina oksalna kislina).

Varidol uporabljamo za dimljenje čebel. Zdravilo so priloženi originalni lističi. Upoštevajte navodilo proizvajalca. Iz prakse je znanih veliko primerov, da so čebelarji uporabili druge nosilce zdravila, katerih reakcija je povzročila neučinkovito zatiranje. Zavedati se moramo, da lahko vsaka nepravilna uporaba zdravila v čebelji družini povzroči nepopravljivo škodo.

Api-Bioxal lahko uporabite po navodilu proizvajalca na dva načina. V sladkorni raztopini ga pokapajte po ulicah s čebelami. V nakladnih panjih je postopek preprost in hiter. Za kapanje v AŽ-panjih pa so na voljo prirjene kovinske igle, ki jih je mogoče kupiti v trgovinah s čebelarsko opremo in veterinarskih lekarnah. Drugi način uporabe Api-Bioxala je sublimiranje. Učinkovitost zatiranja je približno 94-odstotna.

Večina varoj odpade v dveh dneh po zdravljenju. Priporočljivo je dvakrat prešteti odpadle varoje, prvič 48 ur po zdravljenju in drugič tri tedne od zadnje uporabe zdravila. Če v čebelji družini pade več kot 100 varoj, se posvetujte z območnim veterinarjem NVI.

Če pa v svojem čebelnjaku opazite odmrtje čebelje družine, o tem obvestite veterinarja NVI, da bo

ugotovil vzrok odmrtja in odvzel vzorce za laboratorijsko preiskavo. Prav odmrtje čebelje družine zaradi hude gnilobe je lahko nevarno tudi za preostale družine v čebelnjaku. Čebelarji pogosto shranijo satje iz propadlih družin za naslednje leto in tako s sporami povzročitelja okužijo tudi preostale čebelje družine.

V letu 2016 želim vam, vašim družinam in vašim čebelam zdravja in miru. ■

Kolikšna je primerna koncentracija oksalne kisline?

V Slovenskem čebelarju smo lani in letos objavili številne članke, ki so opozarjali na dvomljivo koncentracijo oksalne kisline pri zimskem zatiranju varoj in spomnili na še zdaj veljavna priporočila Evropske delovne skupine za alternativno zatiranje varoj po metodi pokapanja. V obdobju zimskega zatiranja varoj čebelarjem priporočamo, da te članke preberejo še enkrat, še toliko bolj ker zdravila pred prodajo niso bila testirana v naših klimatskih pogojih in v AŽ-panjih, naseljenih s kranjsko čebelo. Navedeni so po kronološkem redu izida:

- Sublimiranje oksalne kisline, SČ 12/2014, str. 405.
- Kdo nas zavaja?, SČ 1/2015, str. 19.
- Kdo nas zavaja? (II. del), SČ 3/2015, str. 99.
- Po uporabi sredstva ApiBioxal po priloženih navodilih pometal mrtvice, SČ 4/2015, str. 138.
- Učinkovitost sublimiranja ApiBioxala v AŽ-panju, SČ 10/2015, str. 319.

V prihodnji številki SČ bo predvidoma objavljeno navodilo Javne agencije za zdravila in medicinske pripomočke o sporočanju neželenih posledic uporabe zdravil, če se te pojavijo (npr. mrtvice čebel).

Uredništvo

* Dr. vet. med., Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani, Nacionalni veterinarski inštitut, enota Novo mesto

Otroci, čebele in cvetje trajnic

Jožica Golob - Klančič*, trajnice@trajnice.com

Pozimi rožice ne cvetijo in čebele počivajo. Lahko pa tudi v tem obdobju razmišljamo o novih saditvah in seveda tudi o tem, kako pri otrocih v vrtcih in šolah vzbuditi zanimanje za zdravo okolje, čebele in njihovo delo. Predvsem pa je pomembno, da otroke osvobodimo strahu pred čebelami.

Zdajšnja odtujenost od narave tako nas kot naše otroke vse preveč pogosto straši z vsemi mogočimi nevarnostmi, ki da nam pretijo, od strupenih kač in strupenih rastlin do čebel. V resnici so vsi naši strahovi povezani le z neznanjem in nepoznavanjem rastlin in živali. Če se bomo namreč na nevarnosti znali pravilno odzvati, jih bomo tudi nevtralizirali.

Medovite trajnice v Ambrožičevem učnem vrtu dva meseca po saditvi. Označene so z imeni in drugimi osnovnimi podatki.

Foto: Danijela Ambrožič

Foto: Danijela Ambrožič

Ambrožičev medoviti učni vrt na Gorenjskem obišče veliko otrok, ki želijo spoznati čebele in medovite trajnice. Te ob sajenju zgodaj spomladi še niso kaj prida opazne.

Moj dedek je imel čebelnjak v neposredni bližini našega kmečkega doma. Pred čebelnjakom, kjer so na obsežni trati rasle različne divje medovite trajnice, kot sta regrat in plazeča deteljica, smo se igrali bosonogi otroci. In zgodilo se je, da smo včasih pohodili kako čebelico, ki je v smrtnem strahu zasadila bridko željo v naše podplate. Boleč pik je mama po navadi ublažila tako, da je hitro izpulila željo in na mesto pika pritisnila hladno kovino. Nikoli se ni hudovala na čebele, temveč je rekla: »Uboga čebelica je umrla, tebe pa bo hitro nehalo boleti.« Le najmlajši otroci so zaradi bolečin potočili kako solzo, že nekoliko starejši pa so to izkušnjo junaško prenesli. Doma pridelan med smo seveda vsi radi lizali. Zlasti je bil dragocen kot domače zdravilo v čaju ob morebitnem prehladu ali kašlju.

* Univ. dipl. inž. hortikulture in krajinske arhitekture

Dandanašnji pa se najdejo ljudje, ki so prepričani, da čebele ogrožajo ljudi, še zlasti otroke, zato v bližino vrtcev in šol, niti na javne prostore, v parke in ob poti, po katerih hodijo pešci, ne bi smeli saditi medovitih rastlin, saj bi z njimi zgolj privabljali čebele.

K sreči nimajo vsi šolniki in vsi starši takšnega paranoičnega mnenja! In k sreči je veliko čebelarjev pripravljenih voditi šolske čebelarske krožke ter otrokom pokazati delo pri čebelah in sožitje z njimi. Pomembno vlogo pri tem imajo prav medovite trajnice, tako divje kot tudi zasajene. Zlasti druge opravljajo več vlog hkrati: polepšajo nam okolje, naučijo nas opazovati rastline v različnih letnih časih in spoznavati njihovo spreminjanje ter poskrbeti za njihovo rast in cvetenje brez, žal, tako moderne kemije. Zelo veliko vrst in sort medovitih trajnic namreč prav dobro uspeva v navadni vrtni prsti, brez dodanih rastnih stimulansov, hormonov, mineralnih gnojil in pesticidov za zaščito pred rastlinskimi boleznimi in škodljivci. V medovitih vrtovih pač ne smemo uporabljati sadik, ki so bile izpostavljene vsem mogočim »modernim vrtnarskim tehnologijam«. Izbiramo torej le do narave prijazno gojene sadike tistih vrst in sort

Opravičilo in popravek

V članku avtorice Jožice Golob Klančič z naslovom »Cvetoče grede medovitih trajnic na javnih površinah«, objavljenem v SČ, 11/2015, na str. 374, so bili po pomoti pomešani podnapisi pod slikami. Za napako se opravičujemo tako bralcem kot tudi avtorici. Pravilno kombinacijo podnapisov in slik dobimo, če podnapise premaknemo za eno mesto naprej v smeri urnega kazalca.

Greda medovitih trajnic ob šolskem čebelnjaku (OŠ Dolenjske Toplice) v fazi načrtovanja. Rdeča črta označuje prihodnjo zasaditev.

medovitih trajnic, ki so že po svoji naravi prilagojene na naša tla in naše podnebje in ki so odporne proti boleznim. Kako gosenco ali hroščka, ki bo morda objedel kak list ali cvet, pa bomo zanemarili. Saj tudi v naravi skupaj s čebelami sobivajo različna živa bitja.

Cvetje trajnic, h kateremu se lahko sklonimo ali ob katerem počepnemo, je idealno, da skupaj z otroki čebele opazujemo od blizu. Če bomo poskrbeli, da bo vsaj po nekaj cvetelo vse od zgodnje pomladi do konca poletja, ko čebele prenehajo nabirati cvetni prah in medičino, bomo imeli odličen učni poligon. Kdor si je čebele lahko ogledal pri delu, se jih prav gotovo ne bo več bal!

Pri oblikovanju medovitega učnega nasada pa je dobro upoštevati še nekaj pravil. Gredica naj bo pred čebelnjakom, desno ali levo od njega, ne pa v

Nekaj mesecev po saditvi – sredi poletja – medovite trajnice ob čebelnjaku (OŠ Dolenjske Toplice) že cvetijo. Dostop za opazovanje čebel pri delu je s trate ob desnem robu fotografije. Tako otroci ne motijo preleta čebel.

senčni legi na njegovi hrbtni strani. Od čebelnjaka je lahko oddaljena od nekaj metrov do nekaj deset metrov. Greda je lahko ob tlakovani površini ali ob vrtni poti. Dostop do nje je lahko tudi neposredno s trate, vendar v tem primeru ta ne bo mogoč ali vsaj ne tako prijeten, kadar bo trava visoka ali mokra od rose ali dežja. Vsekakor pa dostop do grede ne sme motiti preleta čebel od čebelnjaka do cvetja.

Zima je torej čas za razmislek, da bomo spomladi laže zastavili delo in poskrbeli za čim več medovitih rastlin v naši okolici, tako da se bo čebel balo čim manj otrok in odraslih, saj bodo vedeli, da je obstoj teh žuželk znak zdravega okolja in da so pomembne opravevalke rastlin. ■

Knjiga Čebelje paše v Sloveniji

Pri ČZS bo ta mesec izšla knjiga z naslovom *Čebelje paše v Sloveniji*. Avtorji tega obsežnega dela so Franc Šivic, mag. Živan Veselič, Jure Justinek, mag. Andreja Kandolf Borovšak, Nataša Lilek in Rok Černe. V njej so opisane medovite rastline in čebelje paše na splošno, podrobneje pa tudi po rastiščih, kot so gozd (s povzročitelji medenja), travniki in pašniki, njive, bregovi rek in jezer ter mokrišča, sadovnjaki, parki itd. Opisani so tudi ukrepi za izboljšanje čebelje paše v gozdnem in kmetijskem prostoru, parkih in vrtovih ter v okolici čebelnjakov. Prikazan

je še kataster čebelje paše, poleg tega pa boste lahko prebrali tudi, na kaj moramo biti pozorni pri prevozu čebel na pašo in pri varovanju čebelnjakov pred napadi medvedov. Knjiga, ki stane 21,00 EUR, je slikovno zelo bogata, saj vsebuje več kot 250 kakovostnih fotografij. Naročite jo lahko pri ge. Dimc (01/729 61 00, barbara.dimc@czs.si).

Čebelarstva zveza Slovenije

Čebelarški center Gorenjske v Lescah vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,
- odkup voska,
- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

Čebele naj bi varovale pred strelo

Andrej Šalehar*, andrej.salehar@bf.uni-lj.si

Časnik Realzeitung, ki je izhajal na Dunaju, je 29. maja 1773 objavil zanimivo novico. Objavljamo skrajšan prevod: »Mastnost voska, izhlapina čebel in od tega dišeči vonj naj bi ustvarili domnevo, da čebele stojšča, na katerih so, obvarujejo pred strelo. Prav tako ni nobenega znanega primera, da bi strela udarila v čebelnjak. O tem so povpraševali številne čebelarje, ki so to potrdili in dodali, da so med nevihtami čebelnjaki njihovo varno zavetje. Če je to res, potem je to dober nasvet za obrambo proti udaru strele. Če pa kdo ve za primer, da je strela udarila v čebelnjak, naj

* Zasl. prof. dr.

to obvezno pisno sporoči gospodu Janši v Augarten, da bomo o tem lahko obvestili naše bralce.« ■

Vir: Nachricht an das Publikum. Realzeitung, 21. 29. zvezek, maj 1773, str. 326–327 (https://books.google.si/books?id=Eg1fAAAAcAAJ&dq=REALZEITUNG&hl=sl&source=gbs_similarbook – 30. 8. 2015).

Članek z naslovom »Delo čebel občutno vpliva na celoten ekosistem«, v katerem so zapisane podobne ugotovitve kot v zgornji novici, je bil objavljen v Slovenskem čebelarju, št. 11, november 2010, str. 349.

PREDSTAVITEV ČEBELARJA

Ob 93. rojstnem dnevu smo obiskali Leopolda Tomana

Predstavniki Čebelarke zveze Slovenije od letos obiskujemo deset najstarejših članov ČZS ob praznovanjih njihovih rojstnih dni. Nedavno je svoj 93. rojstni dan praznoval g. Leopold Toman z Brega pri Žirovnici. Ob njegovem osebnem prazniku smo ga obiskali tajnik ČZS g. Anton Tomec, sekretarka ga. Barbara Dimc in moja malenkost, obiska pa sta s udeležila tudi predsednik domačega ČD g. Franc Prafjar in župan občine Žirovnica g. Leopold Pogacar. Že na vratih sta nas tople sprejeli obe hčerki g. Tomana, v sobi v »zimskem« vrtu pa nas je pričakal g. Leopold s svojo ženo. Celotna družina je bila obiska izjemno vesela, svojega navdušenja nad našim obiskom pa ni mogel skriti niti slavljenc.

G. Leopold je dobrega zdravja in vedno dobre volje. V njihovi družini je čebelarstvo tradicija, saj je čebelaril tako njegov oče kot tudi vsi strici. G. Leopold čebelari že 57 let. V preteklosti je čebelaril z največ 30 čebeljimi družinami, zdaj pa še vedno samostojno čebelari s 7 AŽ-panji. Samo pri točenju mu pomagata obe hčerki. Letos je pridelal 17 kg medu na panji! Povedal je zanimivo anekdoto o začetkih svojega čebelarjenja. Nekoč so s prijatelji odšli na Jelovico na »lov« na srnjaka. Živali ni bilo, v lovski koči pa je slišal šumenje čebel. Naslednji dan se je skupaj s prijateljem z motorjem odpeljal do lovske

koče in izza opaža »pobral« dva roja. Od takrat naprej mu čebele pomenijo vse. Po prihodu iz službe ali vrnitvi z dopusta je bila njegova prva pot v čebelnjak. Če ga ni bilo doma, so vsi domači vedeli, da je v čebelnjaku.

Svoje bogato znanje prenaša na vnuka Jureta, kateremu je podaril prve AŽ-panje, in na pranečaka Anžeta, ki prav tako že čebelari. Kot zanimivost je povedal, da je bil v mladosti smučarski tekač v maratonu in da še vedno hrani številna odličja, ki jih je prejel na različnih tekmovanjih. Ko je bil star 90 let, se je še povzpел na Golico! Na vprašanje, kje je recept za tako lepo starost in tako vitalnost pri teh letih, je povedal: »Čebele, čebele in še enkrat čebele, predvsem pa vse življenje zelo veliko dobre volje in

Foto: Boštjan Noč

humorja. « Da je g. Leopold res v odlični kondiciji, smo se prepričali sami, to pa dokazuje tudi podatek, da ima še vedno vozniški izpit za avto.

Ob koncu nam je g. Leopold povedal, da je z »matildo« dogovorjen, da ga pusti pri miru vsaj do 100-letnice. Boji se samo tega, da bi ga zdravniki »zašuštrali«. Ob slovesu smo mu zaželeli še naprej

trdnega zdravja in veliko veselja ob čebelah, pozdravili pa smo se z »Nasvidenje prihodnje leto!«

Obiski naših najstarejših članov so pravi balzam za dušo. V teh ljudeh je toliko pozitivne energije, da je človeku res lepo pri srcu. Predvsem pa je pri vseh čutiti res veliko pripadnost ČZS in neizmerno ljubezen do čebel!!
Boštjan Noč, predsednik ČZS

DOGODKI IN OBVESTILA

Mednarodno tekmovanje mladih čebelarjev v Banski Bistrici

V zadnjih desetih letih so učenci čebelarstva krožka OŠ Selnica ob Dravi na državnih tekmovanjih osvojili številna zlata in srebrna priznanja. Zaradi tega smo bili zelo veseli, da je ČZS na podlagi rezultatov prejšnjega leta izbrala našo šolo za predstavnika Slovenije na **mednarodnem tekmovanju mladih čebelarjev, ki je od 9. do 12. julija 2015 potekalo v Banski Bistrici na Slovaškem.**

V začetku leta sem tako izbral ekipo štirih učencev, ki so se zavzeto pripravljali na tekmovanje. Ko so preostali učenci odšli na počitnice, je ekipa v vročih julijskih dneh »srkala« informacije z vseh strani. Znanje smo nadgrajevali v šolskem učnem čebelnjaku in na terenu, kjer smo se učili o medovitih rastlinah in njihovem prepoznavanju. Pri praktičnem delu nam je pomagala veterinarika mag. Vida Lešnik. Sklepne priprave smo imeli na ČZS, kjer smo se urili v prepoznavanju mikroskopskih preparatov in sort medu. Dva dni pred tekmovanjem sem določil ekipo, ki se je udeležila tekmovanja. V njej so bili Marko Kričej, Asej Fras Pečlin in Miha Gosak, Nik Javornik pa je kot član spremljevalne ekipe na tekmovanju nabiral izkušnje.

Polni pozitivne energije smo 9. julija prispeli v Bansko Bistrico. Tekmovanje je potekalo na tamkajšnji srednji poklicni šoli. Zanimivo je, da na tej šoli

obstaja tudi izobraževalni program čebelar, vpisani dijaki pa se učijo samo vsebin iz čebelarstva. Šola ima približno 50 nakladnih panjev, sodobno opremljeno točilnico in delavnico za praktično delo. Tekmovanje je bilo zelo dobro organizirano, potekalo je v pozitivnem ozračju, saj je bilo poleg tekmovanja pomembno tudi druženje. Učenci so tako navezali stike z vrstniki iz vsega sveta, zato je bila to zanje brez dvoma nepozabna izkušnja.

Tekmovanje je vključevalo več različnih področij: praktično delo pri čebeljih družinah, mikroskopiranje, prepoznavanje sort medu, prepoznavanje medovitih rastlin in čebelarstvih pripomočkov ter teoretično poznavanje čebelarstvih vsebin. Najzanimivejše je bilo praktično delo v čebelji družini, pri katerem so morali tekmovalci v matičnik cepiti dva dni staro jajčece, s ploščico za označevanje matic označiti trota ter poiskati nepokrito zalego in sat s cvetnim prahom. Presenetljivo je bilo, da so čebele, s katerimi čebelarji na banskobistriški šoli, izjemno mirne, tako da tekmovalci niso potrebovali nikakršne zaščitne opreme! Pri praktičnem delu so morali v delavnici zbiti LR-satnik in v pravilnem zaporedju sestaviti nakladni panj. V točilnici so morali odkriti medeni sat in pravilno prikazati proces točenja medu. Tekmovalci niso imeli posebnih težav pri mikroskopiranju, pri katerem so morali prepoznati devet mikroskopskih preparatov, niti pri prepoznavanju sort medu (akacijev, sončnični in hojev med ter med divje češnje). Tekmovanje so končali s pisnim testom, pri katerem so morali odgovoriti na 25 dobro zastavljenih teoretičnih vprašanj.

V odmorih med posameznimi področji in na koncu tekmovalnega dne je bilo poskrbljeno za druženje tekmovalcev in mentorjev. Prvi dan je vsaka ekipa predstavila svojo državo s postavitvijo razstave in kulturnim programom. Naša ekipa je ob predstavitvi videa, ki smo ga posneli za ta namen, požela bučen aplavz. Za sproščeno razpoloženje ob predstavitvi pa je poskrbel Nik s harmoniko in našo nepozabno »Golico«.

Predstavitve slovenskih znamenitosti

Člani ekipe so dihali drug za drugega, se spodbujali in zato so ob koncu zadnjega dne tudi nestrpnost čakali na razglasitev rezultatov. **Med 20 državami, ki so sodelovale na tekmovanju, so Marko, Asej in Miha osvojili odlično 5. mesto**, med posamezniki pa je Marko osvojil odlično 7. mesto! Na prva tri mesta so se ekipno uvrstili Čehi, Slovaki in Avstrijci. Kot vodja sem bil na ekipo zelo ponosen, saj je pokazala odlično znanje in dokazala, da smo Slovenci odlični čebelarji.

Na koncu bi se radi zahvalili vsem, ki so nam pomagali pri pripravah, še posebej pa ČZS, ki nam je omogočila to nepozabno doživetje! Velika zahvala gre tudi občini Selnica ob Dravi, ki nam omogoča napredek v razvoju čebelarstva na naši šoli. Naj medi!

Blaž Lovrič

Slovenska ekipa je med 20 sodelujočimi državami osvojila 5. mesto.

Foto: Blaž Lovrič

Čebela v umetnosti – vtis z odprtja razstave

V Čebelarškem muzeju v Radovljici so 8. oktobra 2015 odprli razstavo »Čebela v umetnosti«. Naj spomnimo: v okviru likovne kolonije, ki je potekala na sedežu ČZS, so priznani slovenski akademski slikarji in drugi slikarski navdušenci letos ustvarjali na temo Čebele. Vsa dela, ki so jih sodelujoči ustvarili tega dne, so podarili ČZS kot njihovo podporo k razglasitvi svetovnega dneva čebel. Vse stvaritve bodo sicer do konca tega leta razstavljene v Čebelarškem muzeju v Radovljici. Odprtja razstave se je poleg predsednika ČZS g. Boštjana Noča udeležil tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano mag. Dejan Židan, ki je razstavo tudi odprl ter ob tem nagovoril zbrane likovne umetnike in druge udeležence. Umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka ga. Anamarija Stibilj Šajn je predstavila posamezne avtorje in njihove slikarske tehnike. Vsa dela smo zbrali v krajši zgibanki in so tudi naprodaj.

Foto: Nataša Lilek

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem umetnikom, ki so prispevali svoja dragocena dela, ter Čebelarškemu muzeju za odlično organizacijo in postavitev razstave. Razšli smo se z upanjem, da bo sodelovanje med čebelarji in umetniki postalo tradicionalno. Seveda se bomo potrudili, da se to tudi zgodi.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Tradicionalni Glavarjev ples

Letošnji tradicionalni Glavarjev ples bo v petek, 11. decembra 2015, ob 18. uri, v Hiši kulinarike na Glavnem trgu v Novem mestu. Vstopnina bo 15 EUR na osebo (predjed, večerja, sladica). Prija-

ve zbira: Anton Koželj, GSM: 031/619 961, e-naslov: cebelarstvo@kozelj.info, ali Mira Šetina, GSM: 051/304 711, e-naslov: mira.setina@gmail.com. Prisrčno vabljeni!

Anton Koželj

Pripovedi s panjev

Zgodovinski dogodki na panjskih končnicah

Koledar vsebuje 12 fotografij originalnih poslikav panjskih končnic z opisi v slovenskem in angleškem jeziku. Vsebuje tudi slovenske praznike in lunine mene. Velikost: 32 x 52 cm (zaprt format 32 x 28 cm), podložni karton ima prostor za dotisk vašega logotipa.

Cena: 3,90 eur/kos + 22% DDV

Za bralce Slovenskega čebelarja nudimo **-10%** popust

Cena s popustom: **3,51** eur/kos + 22% DDV

INFORMACIJE IN NAROČILA:

✉ medium@medium.si ☎ 04 / 580 50 20

🏠 Medium d.o.o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica www.medium.si

Ambroževe svete maše po Sloveniji

Ambroževa maša na Trsteniku – ČD Britof Predoslje vabi vse čebelarke in čebelarje na zahvalno mašo v počastitev svetega Ambroža. Sveta maša bo v nedeljo, 13. decembra 2015, ob 10. uri, v župnijski cerkvi svetega Martina na Trsteniku, Golnik. Somaševal bo dekan kranjske dekanije Jožef Jakob Klun. Čebelarstva vabimo, da se maše udeležijo s prapori. Naj med!

ČD Britof Predoslje

Čebelarstva sveta maša – Čebelarji ČD Šenčur vljudno vabimo vse slovenske čebelarje in čebelarke na čebelarstvo sveta mašo. Obred bo 6. decembra 2015, ob 10. uri, v župnijski cerkvi v Šenčurju.

ČD Šenčur

Počastitev svetega Ambroža – ČD Domžale, družina Vir, vabi čebelarje in ljubitelje narave, da se udeležijo sv. maše v počastitev zavetnika čebel in čebelarjev sv. Ambroža. Sv. maša bo v petek, 4. decembra 2015, ob 18. uri, v župnijski cerkvi sv. Jožefa na Viru. Prisrčno vabljeni!

ČD Domžale, družina Vir

Čebelarstva sveta maša – Čebelarji ČD Loška dolina vabimo vse okoliške in druge čebelarje, da se

6. decembra 2015, ob 10. uri, v farni cerkvi v Starem trgu pri Ložu udeležijo čebelarstva sveta maše. Želimo, da bi se čebelarstva društva maše udeležila s svojimi prapori. Lepo vabljeni!

Rihard Strle, tajnik ČD Loška dolina

Ambroževa maša v Dobu pri Domžalah – V Dobu že tradicionalno pripravljamo svete maše v počastitev sv. Ambroža. Letošnja maša bo v nedeljo, 13. decembra 2015, ob 10. uri, v farni cerkvi sv. Martina v Dobu. K zahvalni maši v spomin na sv. Ambroža in vse pokojne čebelarje vabimo vse čebelarke, čebelarje in ljubitelje čebel. Čebelarstva vabimo, da se maše udeležijo s svojimi prapori.

ČD Krtina Dob

Tradicionalna Ambroževa sv. maša – ČD Šentjanž, ČD Sevnica in ČD Radeče vljudno vabimo vse čebelarje in čebelarke na tradicionalno 9. Ambrožovo sv. mašo v počastitev zavetnika čebelarjev sv. Ambroža. Maša bo v soboto, 5. decembra 2015, ob 10. uri v cerkvi Svetih treh kraljev na Brunku. Vabljeni! Zaradi picle udeležbe v prejšnjih letih letos pohoda ne bomo organizirali.

Gregor Bregar, ČD Radeče

Približajmo otrokom čebelarjenje skozi igro.
Naj se bogata čebelarstva tradicija nadaljuje z najmlajšimi.

ODLIČNO DARILLO ZA VAŠE NAJMLAJŠE

Hiška buri domišljijo in spodbuja ustvarjalnost

Vsebina: kompaktni valkarton, 5 sestavnih delov, enostavno sestavljanje, komplet nalepk za barvanje
Dimenzije hiške: 105 x 76 x 117 cm

Za bralce Slovenskega čebelarja **25 %** popust.

Cena: **48** eur / cena s popustom: **36** eur
Cena ne vključuje stroškov pošiljanja.

INFORMACIJE IN NAROČILA:

✉ medium@medium.si ☎ 04 / 580 50 20
🏠 Medium d.o.o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Nov učni čebelnjak ČD Ravne na Koroškem

Po uspešnem praznovanju 100-letnice ČD Ravne na Koroškem leta 2014 se člani tega koroškega društva lahko pohvalijo z novo pridobitvijo – učnim čebelnjakom. Pridni čebelarji so ga ob pomoči Občine Ravne na Koroškem in pod strokovnim vodstvom mojstra Jožeta Kacila postavili na znamenitem ravenškem »Piglu«, to je na grajskem hribu nad naseljem Javornik. Ker je »Pigl« med Ravenčani priljubljen vrtičarski hrib, so čebelarji prepričani, da bo pridobitev dobrodošla tudi za vrtičkarje in da bodo male opaševalke dobro sprejete.

Čebelnjak meri približno 20 m², zgrajen je v tipičnem slovenskem slogu z ukrivljenim napuščem ter slemenom, pomaknjениm iz sredine, tako da je prednja strešina krajša od zadnje. V njem so štirje 10-satni AŽ-panji, ki jih bodo čebelarji naselili spomladi, tj. ob začetku nove čebelarke sezone. Čebelnjak je namenjen praktičnemu delu članov čebelarkega krožka, ki ob podpori ČZS, JSSČ in ČD Ravne deluje na OŠ Koroški jeklarji na Javorniku, pa tudi šolarjem, krajanom, turistom in vsem tistim, ki si želijo поблиže spoznati čebele in delo z njimi.

Graditev čebelnjaka se je začela septembra, končana pa je bila na dan praznovanja občinskega praznika, to je 10. oktobra 2015, ko je bila nova pri-

Foto: Vlado Ramišak

dobitev tudi uradno odprta. Čebelnjak je odprl župan občine dr. Tomaž Rožen, ki je velik podpornik čebelarstva. V svojem nagovoru je čebelarjem zaželel nadaljevanje doslej uspešnega dela ter ob tej priložnosti pri čebelnjaku posadil medonosno lipo. Prireditve so se udeležili tudi podpredsednik ČZS g. Aleš Rodman, prijatelj čebel in ravnatelj OŠ Koroški jeklarji g. Aljaž Banko, predstavniki sosednjih čebelarkeških društev ter številni krajanji in čebelarji. Dogaňanje sta popestrila ženski pevski zbor Deteljica in harmonikar Jožek Čas.

Andrej Lah

V mirenski knjižnici o Lanšprežu

Večer pred martinovim je v Krajevni knjižnici Mirna minil v znamenju sprehoda po zgodovini idiličnega Lanšpreža, Petra Pavla Glavarja in čebelarstva. Osrednja gosta večera sta bila zaslužni profesor dr. Andrej Šalehar in Anton Koželj – oba odlična poznavalca P. P. Glavarja. Najprej je župan Občine Mirna Dušan Skerbiš predstavil prizadevanja, da bi Lanšprež dobil večjo veljavo v občini, saj nanj vse prepogosto pozabljamo. Prof. dr. Andrej Šalehar je poudaril delo lanšpreškega gospoda, čebelarja in dobrotnika P. P. Glavarja, ki je s svojimi naprednimi idejami o čebelarstvu, čebelarški šoli ipd. ponesel ime Lanšpreža v svet.

Anton Koželj iz Šmarja-Sapa ima poleg čebelnjakov obsežno zbirko čebelarke kulturne dediščine, ki jo poznavalci ocenjujejo za najboljšežnejšo v Sloveniji. Z ženo Vido poleg starih predmetov zbirata, shranjujeta in urejata tudi zgodovino Lanšpreža in zapuščino P. P. Glavarja. Zaslužna sta za izdajo kar nekaj knjig, ki so pripomogle k prepoznavnosti tega gradu. Kot pravi Anton Koželj, ki je predsednik trebanjskega čebelarkeškega društva in regijske zveze, imajo v društvu velike načrte za oživitev Lanšpreža,

Foto: Mojca Nose

vendar bo pred njihovo uresničitvijo treba premagati še marsikatero birokratsko oviro.

Veseli smo lahko, da so med nami taki zaneseñjaki, kot so zakonca Koželj, prof. Šalehar in številni neimenovani, ki skrbijo, da naša zgodovina ne bo pozabljena in da bo v prihodnosti še bogatejša. Lanšprež je čudovit kotiček, ki si zasluži, da nas pot večkrat zanese tja.

Mojca Nose, Knjižnica Pavla Golie Trebnje

Sklepni dogodek projekta »Kar sejemo, to žanjemo«

ČZS, JSSČ je 6. novembra 2015 na sejmu Narava - zdravje pripravila sklepni dogodek projekta »Kar sejemo, to žanjemo«. Dogodek je bil namenjen predstavitvi rezultatov spremljanja obiska čebel na treh sortah medovite ajde - Darja, Čebelica in Bamby, ki so bile posejane na njivah šestih srednjih kmetijskih šol po vsej Sloveniji. Analize meritev in ovrednotenje rezultatov obiska čebel na ajdi je predstavil dr. Janko Božič z Biotehniške fakultete (rezultate bomo objavili v eni izmed prihodnjih številčk SČ).

V okviru dogodka smo pripravili tudi novinarsko konferenco, na kateri so sodelovali predsednik ČZS g. Boštjan Noč, državna sekretarka na MKGP mag. Tanja Strniša in direktor KGZS g. Branko Ravnik. Ob koncu novinarske konference so se vsi sodelujoči strinjali, da je treba projekt, ki je namenjen spodbujanju setve medovite ajde, nadaljevati tudi v prihodnjem letu. S tem želimo čebelam zagotoviti pašo, kmetu pridelek, končnemu porabniku pa lokalno pridelano hrano, ki postaja vse bolj cenjena.

Projekt »Kar sejemo, to žanjemo« je plod uspešnega sodelovanja vseh partnerjev, ki s svojo zavzetostjo in srčnostjo sodelujemo in združujemo naša prizadevanja za povečanje zanimanja za setev in pridelavo medovite ajde. Partnerji v projektu »Kar sejemo, to žanjemo« so: Ministrstvo za kmetij-

stvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Gospodarska zbornica Slovenije, Biotehnični center Naklo, Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma, Biotehniška šola Rakičan, Šola za hortikulturo in vizualno umetnost iz Celja, Šolski center Šentjur, Biotehnična šola Ptuj, Izobraževalni center Piramida iz Maribora, Tiskarna Medium, d. o. o., Atotech, d. d., Dergan razvoj in svetovanje, Semenarna Ljubljana, d. d., Kmetijski inštitut Slovenije in podjetje Agrosaat, d. o. o. G. Noč je ob koncu dogodka vsem partnerjem, ki so se pridružili projektu, podelil priznanja za uspešno sodelovanje.

ČZS, JSSČ je sodelovala tudi na sejmu Narava - zdravje. Na stojnici smo predstavili pekovsko in slaščičarsko pecivo iz ajdove moke in žit ter ponudili Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. Obiskovalci sejma so okušali raznovrstno pecivo ter pohvalili izvrstno delo dijakov srednjih kmetijskih šol iz Novega mesta, Naklega, Šentjurja in Ptujja ter njihovih mentorjev. Dijaki kmetijske šole Grm Novo mesto so pripravili tudi glasbeni nastop ter s tem popestrili dogodek in pokazali svoje široko znanje na glasbenem področju. Znova smo dokazali, da je v povezovanju moč in da le skupaj dosegamo izjemne rezultate.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Dan čebelarskega turizma

ČZS, JSSČ v sodelovanju s komisijo za čebelarsko kulturno dediščino vsako leto organizira posvet o čebelarskem turizmu. Letošnji bo v petek, 4. decembra 2015, ob 14. uri, v Čebelarskem centru na Brdu pri Lukovici. Program posveta:

14.00: Uvodni pozdrav in beseda gostov.

14.20: Apiturizem, dopolnilna dejavnost na kmetiji in novosti glede izstavljanja računov.

14.40: Predstavitve dobrih praks apiturizma.

15.05: Predstavitve nominiranih občin za naziv »Do čebel najprijaznejša občina 2015«.

15.30: OKROGLA MIZA

Na okrogli mizi bomo predstavili vlogo apiturizma pri razvoju turizma kot gospodarske panoge v Sloveniji, dobre prakse ter odzive iz tujine. Govorili bomo tudi o tem, kakšne so posledice vključitve v apiturizem za čebelarja, kakšen je dober ponudnik

in kaj od njega pričakujejo gosti. Na okrogli mizi bodo sodelovali:

- Brane Borštnik, predsednik komisije za čebelarsko kulturno dediščino pri ČZS
- Franc Šivic, član komisije za čebelarsko kulturno dediščino pri ČZS,
- Tanja Arih Korošec, direktorica potovalne agencije Aritours, ApiRoutes,
- Blaž Ambrožič, ponudnik čebelarskega turizma in
- Simona Magdič, turistična vodnica.

Po končani razpravi bomo razglasili rezultate natečajev »Do čebel najprijaznejša občina 2015« in »Zlati medenjak 2015«. **Vabimo vas, da se udeležite posveta in spoznate, kaj vse vam ponuja apiturizem.** Dan bomo popestrili s kulturnim programom.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Davčna blagajna

Davčna blagajna bo ob gotovinskem poslovanju od 1. januarja 2016 obvezna za vse, ki so dolžni voditi evidence izdanih računov.

Od 2. januarja 2016 naprej bo treba v skladu z Zakonom o davčnem potrjevanju računov (Uradni list RS, št. 57/15) **vse račune za dobave blaga in za stori-**

tve, ki so plačani z gotovino, potrditi pri Finančni upravi RS po predpisanem postopku. Zakon predvideva prehodno obdobje dveh let, do 31. decembra 2017, v katerem se lahko zavezanec prosto odloči o tem, ali bo za izdajo računov uporabljal elektronsko naravo za izdajo računov z vzpostavljeno elektronsko povezavo s Finančno upravo RS ali vezano knjigo računov (VKR). Če bo zavezanec uporabljal VKR, bo moral račune naknadno potrjevati pri Finančni upravi RS.

Potrjevanje računov pri Finančni upravi RS bo obvezno za vse osebe, ki pri opravljanju dejavnosti izdajajo račune pri gotovinskem poslovanju, razen zakonsko določenih izjem (dobavitelji – tujci, ki opravljajo prodajo na daljavo, tujci, vključeni v sistem mini VEM v okviru zakonodaje o DDV na ravni EU in podjetja, ki v določenih dejavnostih množično izdajajo račune).

Ta sprememba bo tako npr. veljala za **DO-POLNILNE DEJAVNOSTI, SAMOSTOJNE PODJETNIKE, ČEBELARJE, KI VODIJO KNJIGE, DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO, ...** - skratka za vse, ki morajo za dobavo blaga ali opravljeno storitev izstaviti račun!

Čebelar, ki prodaja čebelje pridelke (med, cvetni prah, matični mleček, surov propolis), čebelje družine in matice in ki davčno osnovo ugotavlja na podlagi pavšalne ocene dohodka na panj in ni dolžan izstavljati računov, tudi po 1. januarju 2016 ne bo potreboval davčne blagajne, prav tako pa tudi ne vezane knjige računov. Več o tem si lahko preberete v septembrski številki Slovenskega čebelarja ali na spletni strani ČZS.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Obvezno sporočanje števila čebeljih družin

Obveščamo vas, da mora v skladu s Pravilnikom o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. l. RS, št. 117/2008) vsak čebelar dvakrat na leto, in sicer na dan 15. april in na dan 31. oktober, v Register čebelnjakov sporočiti podatke o številu čebeljih družin v svojih čebelnjakih ter druge pomembne podatke. Na podlagi Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2015/1368 z dne 6. avgusta 2015 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi s pomočjo za sektor čebelarstva je vsaka država članica dolžna Komisijo uradno obvestiti o številu čebeljih družin na svojem ozemlju najpozneje do 15. marca. To je tudi razlog za zbiranje podatkov o jesenskem staležu čebeljih družin.

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin – SIRIS je že oz. še bo na naslove čebelarjev poslala obrazec za sporočanje števila čebeljih družin na dan 31. oktober 2015. Izpolnjen obrazec je **treba v roku osmih dni poslati na naslov: Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin – SIRIS, Dunajska 22, 1000 Ljubljana**, število čebeljih družin pa lahko sporočite tudi prek spletne aplikacije: www.uvhvr.gov.si, in sicer v zavihku »Registri, obrazci in spletne aplikacije / Identifikacija in registracija živali / Spletne aplikacije / Sporočanje števila čebeljih družin« – za dostop ne potrebujete avtorizacije oz. gesla.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Vir: MKGP - Obrazec za sporočanje števila čebeljih družin

Predlogi za odličja oz. plakete Antona Janše v letu 2016

Predlogi za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje

Čebelarstva društva in območne čebelarstva organizacije prosimo, da najpozneje do 15. januarja 2016 na naslov Čebelarstva zveze Slovenije pošljejo pisne predloge za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje ter plaket Antona Janše v letu 2016. Pri oblikovanju predlogov upoštevajte merila veljavnega Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah, ki je objavljen na spletni strani ČZS. Na tej spletni strani boste našli tudi obrazec za pripravo predloga.

Praznovanje obletnic delovanja ČD

Vse čebelarstva organizacije, ki bodo v letu 2016 praznovala 50-, 70- ali 90-letnico svojega delovanja in bodo tako tudi prejemnice odličja Antona Janše, prosimo, da to do 15. januarja 2016 pisno sporočijo na naslov ČZS. Čebelarstva organizacije, ki bodo v letu 2016 praznovala 100- ali večletnico svojega delovanja in bodo tako prejemnice plakete Antona Janše, prosimo, da to prav tako do 15. januarja 2016 pisno sporočijo na naslov ČZS.

Komisija UO ČZS za odlikovanja in nagrade

Strokovna razprava o pomenu kakovosti čebelarstva opreme

ČZS, JSSČ, bo v torek, 15. decembra 2105, ob 16. uri, na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici, pripravila strokovno razpravo o pomenu kakovosti čebelarstva opreme, predvsem čebeljih panjev. V njej bodo sodelovali Boštjan Kojek, svetovalca specialist za tehnolo-

gijo pri JSSČ, Franc Kobe, terenski svetovalca JSSČ, Dejan Bezjak, čebelar in mizar, ter Lojze Sajevec, čebelar in inovator. Na tokratno strokovno razpravo vabimo izdelovalce čebelarstva opreme in vse zainteresirane čebelarje.

Boštjan Kojek, svetovalca JSSČ

Deveti natečaj čebelarke fotografije 2015

ČZS že devetih zapored razpisuje »Natečaj za čebelarke fotografije«. Letošnji bo drugič tudi mednarodni. Na njem lahko s svojimi avtorskimi fotografijami, ki še nikoli niso bile objavljene, sodelujejo fizične osebe iz katerih koli držav. Natečaj obsega štiri tematske sklope: 1. Čebela in rastlinski svet, 2. Življenje čebel (biologija), 3. Čebelarke opravila in čebelji pridelki, 4. Tradicionalni čebeljak. Posamezen avtor lahko sodeluje bodisi v enem bodisi v vseh tematskih sklopih. Za vsak tematski sklop lahko avtor pošlje največ po tri digitalne fotografske posnetke, barvne ali črno-bele, v ločljivosti 300 dpi ali več. Vsaj ena fotografija mora biti v pokončni legi. Vsaka fotografija mora biti opremljena z zaporedno številko, naslovom fotografije, naslovom tematskega sklopa in z letnico njenega nastanka. Fotografije iz tematskega sklopa Tradicionalni čebeljak morajo biti opremljene tudi s podatki o lastniku čebeljaka.

Nosilce elektronskih podatkov (zgoščenke, USB-ključke) s fotografijami pošljite s priporočno pošto na naslov: Čebelarke zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, Slovenija, s pripisom: »Fotografski natečaj«, lahko pa jih oddate tudi osebno. Vsi prispeli nosilci elektronskih podatkov ostanejo v lasti ČZS. Fotografije lahko pošljete tudi na e-naslov: marko.borko@czs.si. V vseh primerih morajo biti priloženi podatki o avtorju (ime in priimek, naslov, telefonska številka, e-naslov).

Fotografije bo ocenjevala strokovna komisija po vnaprej določenih merilih. Ta so: izpovednost, origi-

nalnost, tehnična oblikovanost, estetika in rasa čebel. Ker je Slovenija domovina kranjske čebele (*Apis mellifera carnica*) bodo imele prednost pri nominiranju fotografije s to raso čebel. Ker je Slovenija predlagateljica svetovnega dne čebel bodo imele prednost pri nominiranju fotografije s sporočilnostjo ohranitve čebel. Za tematski sklop Tradicionalni čebeljak velja poleg navedenih še dodaten pogoj, to je, da je predmet ocenjevanja tudi urejenost čebeljaka in okolice. Avtorji fotografij so pred ocenjevanjem anonimizirani. Žirija bo nominirala po tri avtorje z najboljšo fotografijo v posameznem tematskem sklopu, izmed njih pa bo izbrala in podelila zlato, srebrno in bronasto priznanje. Dobitniki enega izmed navedenih priznanj bodo prejeli nagrado in listino. Vsi preostali nominiranci bodo prejeli listino o nominaciji, drugi sodelujoči pa potrdilo o sodelovanju na natečaju.

Rok za oddajo fotografij je 18. december 2015. Rok za nominacije je 15. januar 2016. **Razglasitev zmagovalcev in slovesna podelitev priznanj bo na sejmu ApiSlovenija 2016 v nedeljo, 13. marca 2016, v Celju.** Zmagovalci bodo po sejmu ApiSlovenija 2015 objavljeni tudi na spletni strani ČZS: www.czs.si. Vse nominirane fotografije bodo razstavljene na sejmu ApiSlovenija 2015, pozneje pa v Čebelarke centru Slovenije na Brdu pri Lukovici. Za podrobnejše informacije lahko pokličete g. Marka Borka po telefonu, št.: 051/637 204.

Brane Borštnik, predsednik komisije UO ČZS za čebelarke kulturno dediščino

Tečaj izdelave medice

ČZS razpisuje tečaj izdelave medice, na katerem se boste naučili, kako izdelati to zlahtno pijačo. Tečaj bo potekal v Čebelarke centru Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, ter v Družinskem čebelarstvu Kojek, Hrovača 58, 1310 Ribnica, izvajala pa ga bo g. Barbara Kojek Prelesnik. Tečaj (3 ure teorije in 16 ur prakse) bo potekal od januarja do marca 2015. Število udeležencev tečaja je omejeno (15–20 ude-

ležencev), udeležba pa plačljiva. Tečaj bo potekal po časovnem razporedu, ki ga bodo prejeli vsi tisti, ki se bodo prijavi na tečaj in tudi plačali tečajnino. Poleg tega bodo vsi prijavljeni prejeli tudi seznam potrebščin, ki jih bodo potrebovali, ter oceno stroškov za njihov nakup in tečaj (pribl. 190 EUR/osebo). Prijave zbiramo do 20. decembra 2015 na e-naslov: marko.borko@czs.si, tel.: 051/637 204. **MB**

Nova priznanja za delo in zasluge v čebelarstvu

Na ČZS (info@czs.si) lahko naročite značke zvestobe za 10, 20, 30, 40, 50 let članstva, priznanje za zasluge pri razvoju čebelarstva, zahvalo za zasluge pri razvoju čebelarstva, listino častnega člana ter listino čebelarkega veterana. V prodajne cene niso vključeni stroški pošiljanja naročniku. Ob naročilu listine častnega člana, listine čebelarkega veterana

na in značk zvestobe ČZS morate priložiti tudi seznam prejemnikov listine častnega člana, listine čebelarkega veterana in značk zvestobe ČZS.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Urniki usposabljanj v decembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
2. dec.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Dom upokoancev Slovenj Gradec, Šolska c. 10a	g. Jelen 041/522 230
2. dec.	16.00	Uporaba spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK za upravljavce pašnih redov	Vlado Auguštin	Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma, Sevno 13, Novo mesto	Referat višje šole 07/393 47 34
3. dec.	16.00	Vzreja rodovniških matič – biologija in kontrola parjenja	dr. Peter Kozmus	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
3. dec.	17.00	Uporaba spletnih aplikacij za vnos in registracijo stojišč – SIRIS, GERK za upravljavce pašnih redov	Boštjan Kojek	OŠ Dobravlje, Dobravlje 1	g. Turk 041/724 831
3. dec.	17.30	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Restavracija Štefanič, Brežice	g. Kelhar 031/893 230
7. dec.	15.30	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Sedež regionalne izpostave JSSČ v Dobrni, Kulturni dom Dobrna, Dobrna 1a, Dobrna	g. Krulec 051/335 616
7. dec.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	ČRIC Gorenjske, Rožna Dolina 50a, Lesce	g. Korošec 031/616 187
7. dec.	17.00	O čebeljih pridelkih – za splošno javnost	Nataša Lilek	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Dimc 041/370 409
7. dec.	18.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Poslovni prostor kmetijske zadruge Šaleška dolina Šoštanj	g. Drev 051/341 748
8. dec.	17.00	Apitehnični ukrepi	Boštjan Kojek	Gostišče Vrbovec, Nazarje	g. Podžrnik 041/420 821
8. dec.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Jure Justinek	Hotel Bela krajina, Cesta bratstva in enotnosti 28, Metlika	g. Auguštin 040/436 516
9. dec.	16.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	CRIC Gorenjske, Rožna Dolina 50a, Lesce	ga. Ambrožič 031/628 499
9. dec.	18.30	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
17. dec.	16.00	Pridelava in predelava voska	Vlado Auguštin	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24

Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
17. dec.	17.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	OŠ Pavla Lunačka Sentrupert, Sentrupert 57	g. Tratar 041/824 920

Izobraževanje Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel – Uredba 2015–2016, programsko leto 2016

Izobraževanje v okviru programa izobraževanja VF NVI s področja zdravstvenega varstva čebel po uredbi za programsko leto 2016 je predmet javnega naročila, ki opredeljuje izobraževanja na področju zdravstvenega varstva čebel s poudarkom na zdravljenju in obvladovanju varoze in poteka po naslednjih vsebinskih sklopih: ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah, ukrepi za zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze, pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah in izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel.

Če čebelar pri izbranem izvajalcu opravi tovrstno izobraževanje, prejme potrdilo, ki ustreza pogojem iz ukrepa tehnična pomoč čebelarjem.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
1. dec.	16.30	Ukrepi za zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Zavod za gozdove, Ahacijev trg 2, Idrija	g. Kolenc 041/468 121
4. dec.	16.00	Izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede, Pivola 8, Hoče	ga. Lešnik 041/645 792
10. dec.	10.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	VF-NVI, enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, Murska Sobota	ga. Matavž 031/622 730

 <p>SMGO-števec</p> <p>OBVESTILA</p>	Število novih članov SMGO oktobra 2015	Število vseh članov SMGO oktobra 2015
	1	264
<p>Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si.</p> <p>Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.</p>		
<p>Uporabniki sistema SMGO morajo najpozneje do 31. decembra 2015 poročati o količini pridelanega medu in količini porabljenih preplek SMGO v tem letu. Obrazec za poročanje najdete na spletni strani ČZS, dobite pa ga lahko tudi na sedežu ČZS.</p>		

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 10. 2015 do 20. 11. 2015

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Goriško, Šempeter	-3,0	ni medilo
Ribniško Pohorje	-2,7	ni medilo
Lendava	-1,3	ni medilo
Bled	-1,5	ni medilo
Koper, Dekani	-2,1	ni medilo
Logaška planota, Menišija	-1,3	ni medilo
Bela krajina, Poljanska gora	-1,3	ni medilo
Bistriško Pohorje	-2,2	ni medilo
Vransko, Prebold	-1,6	ni medilo
Metlika	-1,8	ni medilo
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-2,2	ni medilo
Travna gora	-1,8	ni medilo
Zreško Pohorje	-1,5	ni medilo
Goričko, Dankovci	-1,3	ni medilo
Laško, Malič	-1,8	ni medilo
Loška dolina, Kozarišče	-2,0	ni medilo
Kočevski rog	-2,4	ni medilo
Kostrivnica, Lahomno	-2,2	ni medilo
Kozjak, Kapla	-1,4	ni medilo
Krim, Iška vas	-2,6	ni medilo
Ptuj, Haloze	-1,3	ni medilo
Dolenjske Toplice	-2,2	ni medilo
Krško, Sevniško	-2,1	ni medilo
Kanalsko, Tolminsko	-2,2	ni medilo
Stojna	-2,3	ni medilo
Vrhnika, Borovnica	-1,5	ni medilo
Žužemberk	-2,2	ni medilo
Krim-Kurešček	-2,1	ni medilo
Slovenske gorice, Lenart	-2,9	ni medilo
Ruško Pohorje	-1,5	ni medilo
Šentjernej, Gorjanci	-0,6	ni medilo
Braslovče	-2,2	ni medilo
Brežice	-1,8	ni medilo
Lovrenško Pohorje	-2,2	ni medilo
Slovenske gorice-Korena	-2,6	ni medilo
Ilirska Bistrica	-1,1	ni medilo
Gorjanci, Kostanjevica na Krki	-2,1	ni medilo
Kranjska Gora	-1,2	ni medilo
Ljutomer	-1,8	ni medilo
Podčetrtek	-1,7	ni medilo

Odjava Slovenskega čebelarja

Tiste, ki ne želijo več prejemati glasila Slovenski čebelar, prosimo, da odjavo sporočijo v tajništvo Čebelarke zveze Slovenije, tel. št.: 01/729 61 00 ali

na e-naslov: barbara.dimc@czs.si. Prosimo, da odjavo sporočite najpozneje do 20. decembra 2015. Hvala za razumevanje! *Tajništvo ČZS*

»Decembrski dobri možje« – čebelarska didaktična igra Spomin je lepo darilo

ČZS je že pred časom izdala čebelarsko didaktično igro Spomin. S to miselno igro boste ob zabavi razgibali tudi spomin, hkrati pa se boste naučili veliko novega o čebelah, čebelarstvu, naravi in odgovornosti do nje. Igro, ki stane 4,60 EUR, sestavlja 24 parov pomanjšanih panjskih končnic. Pri ČZS

lahko naročite tudi otroške nogavice s čebelarskimi motivi (cena je 3,00 EUR za par) in DVD Kranjska sivka z Ribičem Pepetom z decembrskim popustom 8,00/kos. Naročila sprejema ga. Barbara Dimc (barbara.dimc@czs.si, 041/370 409).

Tajništvo ČZS

Ambrožev ples – še zadnje prijave

Vse čebelarje in čebelarke vabimo, da se v petek, 4. decembra 2015, od 19.30 uri, na sežu Čebelarke zveze Slovenije udeležite Ambroževga plesa. Obvezne prijave zbiramo po telefonu št.: 01/729 61 00 ali 041/370 409 oz.

na e-naslovu: barbara.dimc@czs.si. Cena aranžmaja je 15,00 EUR na osebo (aperitiv, meni s predjedjo, glavno jedjo in sladico, zabavni program z ansambлом).

Tajništvo ČZS

Novo – nalepka kranjska sivka

Pri ČZS lahko kupite nalepko za napisom »Čebelarim s kranjsko sivko«. Cena za kos je 1,00 EUR. Najmanjša količina za pošiljanje po pošti je pet na-

lepk. Naročila sprejema ga. Barbara Dimc (barbara.dimc@czs.si, 041/370 409). *Tajništvo ČZS*

Spoštovane kolegice čebelarke in kolegi čebelarji!

Obveščamo Vas, da pri nas lahko kupite cvetlični, gozdni in akacijev med pridelan v Sloveniji v želeni količini ali pakiran v kozarce.

Čebelarkam in čebelarjem želimo mirne božične praznike in srečno novo leto 2015!

Čebelarstvo PISLAK BALI

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure, sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelarski-center.si

Zaščitna oprema za čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene šatnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

PRODAM

Orehova jedrca, suha in očiščena, tel.: 041/514 178.

Orehova jedrca, ročno strta in očiščena, tel.: 041/424 511.

18 sadik korejskega čebeljega drevesa (*Evodia daniellii*), velikosti od 50 cm do 2 m, tel.: 031/428 377.

Čebelji vosek in propolis, tel.: 031/615 927.

Letošnji akacijev in cvetlični med, v kozarcih ali sodih, tel.: 040/815 884.

Letošnji akacijev, cvetlični, gozdni in hojev med, kakovosten, tel.: 070/869 248.

Letošnji akacijev in kostanjev med, tel.: 040/892 240.

Akacijev med (Ljubljana), tel.: 041/560 075.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med, tel.: 040/798 832.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, kostanjev, gozdni in ajdov med ter 8-satne zaklade za 10-satne AŽ-panje, tel.: 031/787 235.

Akacijev, cvetlični, kostanjev, hojev in ajdov med v sodih, tel.: 031/810 337.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, tel.: 05/753 02 21, 041/575 640.

Akacijev, cvetlični, kostanjev, gozdni in hojev med ter med oljne repice, možnost dostave, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, tel.: 041/298 199.

Akacijev, cvetlični in gozdni med v sodih, tel.: 041/330 669.

Akacijev, cvetlični in gozdni med v sodih, možnost dostave, tel.: 041/385 620.

Akacijev, cvetlični, gozdni in hojev med (Dolenjska), tel.: 031/882 295.

Akacijev, cvetlični in hojev med (Dolenjska), tel.: 031/244 601.

Akacijev, gozdni in kostanjev med, tel.: 031/274 933.

Cvetlični med ter 7,5-litrške krmilnike za 10-satne AŽ-panje, tel.: 051/225 916.

Cvetlični in gozdni med, tel.: 041/575 477.

Gozdni in hojev med ter več čebeljih družin na 5, 7 in 9 AŽ-satih (Velike Lašče), tel.: 01/788 91 21.

Nekaj AŽ- ter 1/1 in 2/3 LR-satnikov, lipovih tel.: 031/776 075.

Nekaj 7-satnih AŽ-panjev in nekaj satnikov, tel.: 041/597 695.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, možnost menjave za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Novo, izboljšane 2/3 LR-panje z veliko dodatne opreme za uspešno čebelarjenje, tel.: 05/308 04 67, 041/875 255.

Lipove AŽ-satnike, 6-krat vrtane, zbite, lepljene, kakovosten les in kakovostna izdelava, ter prevozni zabojnik za 10 AŽ-panjev, ugodno, tel.: 031/753 345.

Tovornjak IVECO 55-9 z nadgradnjo za 60 AŽ-panjev, registriran do aprila 2016, tel.: 041/614 683.

Tovornjak TAM 500 z nadgradnjo za 54 10-satnih AŽ-panjev in prostorom za točilo, tel.: 051/308 540.

Starodobno tovorno vozilo Mercedes Benz L407D, vozno z B-kategorijo, tel.: 041/263 918.

Izparilnik Varox za oksalno kislino, 12 V, enkrat uporabljen, tel.: 01/364 59 41 (po 18. uri).

Kovinski kalup, stiskalnica za izdelavo AŽ-satnic, tel.: 041/439 143.

Prešo za izdelovanje AŽ-satnic in pet novih AŽ-panjev, izdelanih iz lipovega lesa, tel.: 041/822 366.

Več 30- in 60-litrskih PVC-sodov za skladiščenje medu s pipo, malo rabljeni, s certifikatom, tel.: 040/814 270.

KUPIM

30 kg čebeljega voska, tel.: 041/868 121.

FTN d.o.o.
Nad izviri 34
2204 Miklavž na Dravskem polju

www.ftn.si

02/62-96-226

UGODNE CENE

Pokrovi Φ 82 mm že od 0,074 €/kos.

Delovni čas: od ponedeljka-petka od 8. do 14. ure

V mesecu decembru ponujamo
12% popust na vso opremo Lyson

LYSON

Točilo 6 kasetno kombinirano za AŽ
in LR, avtomatsko samoobračalno
cena: **1.538,81 €**

LR panj iz polistirena
cena: **74,50 €**

Komora za dekrystalizacijo medu
300 l, cena: **1.100,00 €**

AŽ panj standard
s kontrolo varoe
cena: **115,00 €**

AŽ panj 3 etažni
s kontrolo varoe
cena: **179,00 €**

*vse cene vsebujejo DDV

Ostalo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

-Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih
satnic oz. predelavi vašega voskal
Obvezna je predhodna telefonska najava!

-Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega
voska, oz. 50kg starih satnic.

-Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.

-Po želji izdelujemo vsako
debelino in dimenzijo satnic.

-Obdelava voska možna
skozi celo leto.

-Velika izbira pripomočkov za
čebelarjenje.

durch die Austria Bio
Garantie kontrollierter Bienen

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3,
trietazni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.
Panji so iz masivnega smrekovega
lesa, rogličeni (cinkani).
Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Iдриjska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Z veljavno
čebelarstvo
izkaznico priznamo
4% popust pri
nakupu v vrednosti
več kot 42 EUR.

STANKO SLAPŠAK
1919–2015

Poslovil se je najstarejši član našega čebelarškega društva. Začetki njegovega čebelarjenja segajo v leto

1945. Vsa leta je s povprečno 24 AŽ-panji čebelaril na območju Gabrce–Vrhe–Krmelj. Še pred tem se je nekaj let ukvarjal s čmrlji. Od leta 1946 je bil član Čebelarške zadruga Ljubljana, tajnik ČD pa od leta 1947–1949. Kot gospodar ČD je v takratnem okraju Trebnje, Mokronog, Šentrupert, Krmelj, Tržišče in Šentjanž opravljal tudi delo čebelarškega svetovalca na terenu. Ob ustanovitvi ČD Šentjanž leta 1984 se je takoj pridružil novemu društvu. Stanko je bil priljubljen tudi med učenci OŠ Krmelj, saj so ga zelo radi obiskovali. Za svoje vdano in prizadevno delo na področju čebelarstva je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter listino častnega člana. ČD Šentjanž

IVAN BIZJAK
1944–2015

Obnemeli smo ob novici, da nas je zapustil naš prizadevni član Ivan Bizjak. Še na letošnjem občnem zboru

je bil poln optimizma. Čeprav smo slutili, da je bolan, ni nihče niti pomislil, da smo zadnjikrat v njegovi družbi. Potem pa je prispelo presenetljivo sporočilo, da je Ivan umrl 4. avgusta 2015. Od njega smo se ob zvokih Slakove pesmi »Stari čebelar« poslovlili na vojniškem pokopališču. Čebelariti je začel ob svoji petdesetletnici, ko so mu domači podarili prve čebele. Uredil si je vzoren čebelnjak, na katerega je bil zelo ponosen. Čebelaril je v neokrnjeni naravi, še neposredno pred smrtjo pa je bil poln načrtov.

Za svojo prizadevnost je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Člani ČD Dramlje ga bomo ohranili v najlepšem spominu. ČD Dramlje

VILJEM STRMČNIK
1953–2015

Viljem Strmčnik se je rodil 10. januarja 1953 v Mežici, in to v družini, ki je bila tesno povezana z naravo.

Takratni ravnatelj OŠ in eden največjih čebelarjev Koroške Rudolf Galob ga je hitro navdušil za čebelarjenje. Samostojno je začel čebelariti že leta 1962, ko še ni dopolnil devet let. Sprva je čebelaril v Mežici, ko pa si je zgradil dom na Mrdavsovem, se je leta 1982 včlanil v ČD Žerjav. Že takrat je bil zelo dobro podkovan tako v teoretičnem kot praktičnem znanju. Z veseljem ga je razdajal med čebelarje, ti pa so mu radi prisluhnili in se ravnali po njegovih navodilih. V ČD Žerjav je bil vrsto let član upravnega odbora, referent za zdravstveno varstvo čebel in član DK, za svoje delo pa je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. ČD Žerjav

FRANC JELOVČAN
1945–2015

Na pragu pomladi, ko se je za nas čebelarje začela čebelarška sezona, je nenadoma ugasnilo življenje našega

dragega člana Franca Jelovčana. Preddvorski čebelarji smo se s čebelarškim praporom še zadnjč spoštljivo poklonili človeku, ki je veliko storil za naše društvo. Vrsto let je bil član upravnega in nadzornega odbora ter častnega razsodišča. Za svoje prizadevno delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter društveno plaketo »Fran Lakmayer«. Čebelaril je s približno 40 AŽ-panji. S svojim čebelarškim

znanjem, pa tudi zaradi lepe lege čebelnjaka, je dosegal dobre donose. Ostal nam bo spomin na dobrega čebelarja, skromnega, poštenega in delovnega človeka.

ČD Fran Lakmayer Preddvor

JOŽEF ŠULIGOJ
1939–2015

Zaradi hude bolezn je 31. januarja 2015 zapustil čebelarške vrste naš član, kovač in kulturni delavec. Od nje-

ga smo se poslovili 5. februarja na pokopališču v Srednjem Lokovcu. Čebele so bile njegove najljubše prijateljice, saj je bilo čebelarjenje doma že v njegovi družini. V ČD Nova Gorica se je včlanil po upokojitvi; bil je zelo dejaven član in prijatelj, udeleževal se je predavanj in strokovnih ekskurzij, svoje znanje pa je rad delil z drugimi čebelarji. V društvu smo mu zelo hvaležni za vse, kar je naredil v dobro slovenskega čebelarstva in ČD Nova Gorica. Pogrešali ga bomo! ČD Nova Gorica

PETER BREZOVNIK
1960–2015

Aprila letos je umrl naš dolgoletni član Peter Brezovnik. Prezgodnja smrt ga je doletela sredi delov-

ne vneme, da bi ob službi tudi na kmetiji postoril vse potrebno. Njegova čebelarška zavzetost je bila velika večja, kot je bilo to videti po njegovih naseljenih AŽ-panjih. Žal je usoda hotela, da so njegove zamisli o zamenjavi AŽ-panjev z LR-panji ostale neuresničene. V svoji mizarški delavnici je že izdelal prve naklade novih panjev, vendar so tam tudi ostale. Čebelarji ČD Rečica ob Savinji smo se od našega člana poslovili s čebelarškim praporom.

ČD Rečica ob Savinji

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV

-CEDILA
-KADILNIKI
-ZAŠČITNA OPREMA
-FRNJI IN OPREMA
-ISRTNICE
-OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI

Čebelarjem z večavno članiko izkazuje priznanje 4% popusta pri godovinskem nakupu v vrednosti nad 50 EUR v naših prodajnah.

BATUJE PE LUKOVICA
pon-pet 8:00-11:30
12:35-19:00
sob. zaprti

pon-pet 9:00-13:00
13:30-17:00
sob. 9:00-13:00

OBVESTILO:
Trgovini bosta od 31.12.2015 do 02.01.2016 zaprti!

ZABOJNIKI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

PRIVOSČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠET INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA
BESAVA:
FRUKTOZA 42%
DEKSTROZA 51,5%
TROKZA 2,5%
SLADKOR 2%

EMBALAŽA ZA MED:
-STEKLENA
-PLASTIČNA
-KARTONSKA
-POKROVČKI

NALEPKJE ZA MED, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE 0,28 EUR/POLA

IZDELUJEMO:
-PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
-PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
-PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
-PANJI AŽ KOZINC 11+3

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI Z SATA, PRESE ZA VOŠČINE

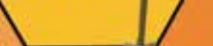
IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO

Vsem čebelarjem in čebelarkam se ob koncu leta zahvaljujemo za zaupanje.

Želimo vam lepe božične praznike ter veselo, zdravo in medeno leto 2016!

GRELEC ZA TOPLJENJE MEDU -v celoti iz nerjavečega materiala -moč: 2000 W

Glasiło Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKÉ ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika: vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, čebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Boštjan Kojek, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 10, 030/604 015, boštjan.kojek@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka specialistka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 18, 040/436 517, tomas.samec@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka, 01/729 61 24, zlatica.kovacevic@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Brane Borštnik, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izraze v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s FSC certifikatom (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 7700, tiskano: 25. 11. 2015

Glasiło Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00-12.00
16.00-18.00

Decembra bo trgovina
ob sobotah zaprta.
apis.md@siol.net

AŽ-PANJ 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

GRELNIKI ZA
MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOCILA

STANDARDNI LR-
IN DVOTRETIJNSKI
LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF - 4,8 EUR
250 g CINKANE -
2,5 EUR

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,95 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3

KRMLNIK
ZA PLASTENKO

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah od 16. 11. 2015 naprej. ■ Sati morajo biti preštet, sicer menjava ne bo mogoča. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,15 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME ČEBELARSTVO - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

TESTNA MREŽA

SATNICE

SATNIKI

IZOLACIJSKA PENA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

NOVO !!!!! NERJAVEČA OJAČANA RAZSTOJIŠČA

Spoštovani čebelarji!

*Ob iztekajočem letu se
Vam zahvaljujemo za
izkazano zaupanje in
Vam želimo vesel
Božič ter medeno leto*

2016 !!!

Srečno!

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.